Poštnina plačana v gotovini.
Leto LXX. št. 9 Ljubljana, sreda 13. januarja 1937 Cena Din 1.—

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvzemši nedelje in praznike. — Inserati do 30 petit vrst à Din 2, do 100 vrst à Din 2.50, od 100 do 300 vrst à Din 3, večji inserati petit vrsta Din 4.— Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.— Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knaflijeva ulica štev. 5.
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Strossmayerjeva 3b — NOVO MESTO, Ljubljanska c., telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101
Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Nenaden preokret na madridskem bojišču:

Francova zmaga propadla

Vladne čete so včeraj izvedle protinapad in vrgle čete generala Franca nazaj v izhodne postojanke pred ofenzivo

MADRID, *13. januarja. AA. (Havas)* Odbor za obrambo Madrida je opoldne izdal komunike, v katerem pravi med drugim, da so *republikanske čete odbile uporniške napade zapadno od Madrida, nato pa izvedle napad na postojanke, zasedene od nemških sil, ki se borijo v tistem odseku. Med temi boji, ki so se vršili kljub dežju in megli, kar je oviralo operacije, so sovražnika potisnile proti Madajongi, Villanueva del Paradillo in Pozueli in na ta način očistile pot do La Corune. S tem je Francova zmaga uničena.*

MADRID, *13. januarja. AA. (Havas)* *Čete generala Franca so bile še enkrat ustavljene na pragu Madrida. Včerajšnji protinapad republikanskih čet je olajšal madridsko fronto. Prodiranje nacionalistov se je izvršilo prehitro in pri protinapadu so republikanske čete naletele na oslabele in utrujene borce, ki niso imeli časa, da bi se utrdili na položajih, ki so jih zavzeli. Protinapad na krilu je prisilil neprijatelja, da je moral zapustiti teren in pustiti za seboj mnogo materijala.*

AVILLA, *13. januarja. AA. (Havas)* Vladne čete so včeraj izvedle dva protinapada z omejenimi silami in s podporo 12 tankov. Najmočnejši napad je bil davi zarana v okraju Rozas. Nacionalno topništvo je streljalo na sovražne postojanke. Sovražnik ni mogel prodirati in so vladne čete morale pustiti na bojišču štiri od 9 tankov, kolikor jih je prodrlo v nacionalne črte. Drugi napad je bil okrog 10. pred Majdajondo. Zdi se, da so skušali miličniki s pomočjo tankov razbiti dve vasi. Boj je bil kratek toda zelo krvav. Opoldne je bilo na vsem bojišču stanje brez izpremembe. Nacionalno poveljstvo smatra, da gre pri teh protinapadih za nekakšno reakcijo brez posebnih upov, da bi samo ohranili bojni duh vladnih četah, ki so jih pogosti porazi že demolarizirali. Na ostalih odsekih madridskega bojišča vlada popoln mir.

Francov izgovor

London, 13. januarja. o. Londonski listi poročajo, da je bila ofenziva generala Franca nenadoma prekinjena, v nacionalističnem taboru pa naglašajo, da to nikakor ni smatrati za neuspeh generala Franca, ki razpolaga z dovoljnim številom vojakov in dovoljnimi zalogami vojnega materiala. Ker se je pa pričela evakuacija Madrida, je poveljstvo nacionalistične vojske sklenilo ustaviti za ta čas vse boje, da bi ne bilo prizadeto civilno prebivalstvo, takoj po evakuaciji Madrida pa se bo ofenziva nadaljevala.

Novi vpoklici v Francovo vojsko

Avilla, 13. januarja. AA. Pod orožje so vpoklicani vsi Španci, rojeni oktobra, novembra in decembra 1915, prav tako tudi tisti mladi Španci, ki so zbežali s področja pod oblastjo valencijske vlade.

Bombardiranje Valencije

Salamanca, 13. januarja AA. DNB: Nacionalistična letala so včeraj drugič bombardirala Valencijo. Več velikih bomb je padlo na vladno palačo in napravil omnogo škode. Snoči ob 20.40 se je slišalo topniško streljanje z morja, ki je trajalo pol ure. Oddanh je bilo okoli 50 strelov v pol uri. Letala so dobila takoj povelje, da naj vzlete, vse mesto pa se je potopilo v mrak. Letala na morju niso opazila nikogar več.

Rusija za skupen nastop proti Francovi mornarici

Ruski predlog angleški vladi za zaščito svobode morske plovbe

London, 13. januarja. Sovjetski poslanik v Londonu Majski je danes po nalogu svoje vlade izročil zunanjemu ministru Edenu noto, v kateri predlaga skupno akcijo ruske, francoske in angleške vojne mornarice proti Francovi mornarici, ki s svojimi napadi na trgovske ladje krši mednarodno pomorsko pravo in ovira svoboden trgovski pomorski promet. Sovjetska vlada opozarja v zvezi s tem na resnost položaja v španskih vodah, kjer so vse tuje ladje izpostavljene nevarnosti, da jih nenadoma potope. Ruska vlada smatra, da bi se ta akcija mogla združiti z uvedbo mednarodne kontrole, mogla pa bi se izvesti tudi samostojno, če bi se pogajanja glede mednarodne kontrole preveč zavlačevala.

Angleška admiralska ladja v Valenciji

Valencija, 13. jan. AA. Angleška admiralska ladja »Arethusa« se je za nekaj ur ustavila pred luko. Admirala so obiskali angleški odpravnik poslov, zunanji minister del Vayo in minister mornarice in letalstva.

Pomirjenje med Parizom in Berlinom

Izjave Hitlerja so pomirile francoske kroge — Napetost je znatno popustila

PARIZ, *13. jan. AA. (Havas)*: V zvezi z dolgim razgovorom med Delbosom in Poncetom se govori v diplomatskih krogih, da je bilo na tem sestanku ugotovljeno, da je Hitlerjeva izjava o Maroku zelo popravila položaj in da je napetost popustila. Tamu pa bi bilo treba sedaj dati konkretnejšo obliko. Posebno so zadovoljni v Parizu, da so berlinski listi objavili uradno besedilo o Hitlerjevem razgovoru s Poncetom.

Francoski krogi so tudi zadovoljni, da je španski visoki komisar v Maroku izjavil, da dovoli, da naj francoski konzul v Tangerju prepotuje ves španski Maroko, da se lahko prepriča, da ni tujih čet v tem delu španskih posesti. Francoski vojni ataše v Tangerju je prepotoval to zono in ugotovil, da ni nikjer opazil nobenih abnormalnih znakov.

Če se vzdrži in ohrani ta atmosfera, potem verujejo francoski krogi, da bi se lahko začelo splošno proučevanje vseh problemov, ki so nastali med Nemčijo in Francijo Mogoče bo potovanje dr. Schachta v Pariz nakazalo pot do rešitve teh problemov. Kar se tiče potovanja francoskih prostovoljcev v Španijo in tujih skozi Francijo ho če francoska vlada istočasno z drugimi državami izdati vse zakonske odredbe, da se ta potovanja preprečijo. Vendar pa zahteva francoska vlada, da mora biti ta kontrola splošna in uspešna.

Eden o mednarodnem položaju

Španiji se mora priznati pravica, da sama brez tujega vmešavanja določi svoj režim

LONDON, *13. jan. AA. Reuter:* Zunanji minister je govoril snoči na banketu dopisnikov tujih listov. Rekel je med drugim: Če pregledam sedanji mednarodni položaj, moram reči, da je najboljša deviza za naše delo: Razboritost in razumevanje. Razboritost je potrebna posebno tam, kjer gre za dobre stvari. Bilo bi smešno misliti, da novo leto ne bo izzvalo elementov nereda, ki jih opažamo v Evropi. Položaj v Španiji še zmeraj povzroča največji nemir v celem svetu. *Mi menimo, da imajo Španci polno pravico, da si določijo režim, ki ga hočejo Preprečili bomo na vsak način vsako tuje poseganje v španske dogodke. Nekateri menijo, da bo Španija po državljanski vojni postala ali fašistična ali pa komunistična država. Mi tega ne verujemo. Mi mislimo, da noben od teh dveh režimov, ki nista primerna za Španijo, ne bo mogel najti trdnih tal v Španiji. Španija si bo zgradila svojo lastno obliko vladavine.*

Nato je Eden opozoril na razburljive namene preteklega leta, ki so hoteli Evropo razdeliti na dva tabora z izključujočima političnima doktrinama. »Mislim, da se je dokazalo, da je bila ta metoda napačna in sicer tedaj, ko sta Anglija in Italija sklenili sporazum, ki ni bil naperjen proti nobeni drugi državi in ki so ga pozdravile vse sredozemske države. Velika Britanija je že večkrat izjavila, da je proti delitvi Evrope v pristaše enega ali drugega ideološkega tabora. Mi menimo, da je za mir temeljne važnosti, da se ves moralni kapital izrabi proti doktrinam, ki ena drugo izključujejo. Ko to govorim, mislim, da izražam mnenje vsega sveta, ki govori angleški jezik.«

Eden je nato govoril o obrambi parlamentarne demokracije, ki meni da je sodelovanje med rasami in verami temelj za splošno blagostanje celega sveta.

V nadaljevanju svojega govora je Eden tudi govoril o oboroževanju in je rekel, da se Anglija naglo oborožuje in da bo to boroževanje zaključeno tedaj, kadar bo za to največja potreba. Oboroževanje v Angliji bo škodovalo blagostanju ljudstva, kakor škoduje to blagostanju v drugih državah. Mi ne moremo voditi druge politike v svetu, ki se hitro oborožuje. To ni pot, ki jo mi ljubimo in mi bi raje trgovali kot pa seob oroževali.

Gospodarsko sodelovanje se bo lahko vpstavilo samo tedaj, če se odpravijo carinske meje, iskreno sodelovanje pa se bo vpostavilo tedaj, ko se ublažijo nasprotja med raznimi ideologijami. Ustaviti se mora tudi oboroževanje, ki presega gospodarsko moč nekaterih držav.

London, 13.januarja. o. Snoči je imel vodja laburistov major Attlee v londonskem delavskem okraju Estendu na nekem zborovanju velik govor, v katerem je med drugim naglašal, da je bila zelo napačna prepoved angleške vlade glede zbiranja prostovoljcev za Španijo. V Memoreal Hallu je bil snoči sestanek zastopnikov sindikalnih organizacij, na katerem je bilo sklenjeno, da mora glavna delavska zveza, v kateri je organizirana večina angleškega delavstva, skupno s sindikalnimi sveti podvzeti pobudo za kongres vsega angleškega delavstva, na katerem naj bi sklepali o podpori španskemu delavstvu. Tudi neodvisna delavska stranka se je angažirala za to stvar in se je obrnila na znane juriste za strokovno mnenje, ali je prepoved vlade v skladu z angleškimi zakoni. Tajnik stranke je izjavil, da pomeni vladno tolmačenje zakonov, da je angleška vlada priznala vlado generala Franca za vojskujočo se stranko, kar bi predstavljalo popolnoma izpremembo angleške zunanje politke napram dogodkom v Španiji. Vodje stranke Maxton je vložil v spodnji zbornici posebno interpelacijo na notranjega ministra o tem vprašanju.

Gospodarsko prodiranje Nemčije v španski Maroko

Izkoriščanje rifskih rudnikov — Gradnja nemških letališč

London, 13. januarja. o. »Times« so objavile podrobnosti o nemški intervenciji v Maroku, ki ni prišla do izraza toliko na vojaškem kakor na gospodarskem in kulturnem področju. Melilla je že danes oporišče za nemško vojno brodovje. Obe letališči v Melilli vodijo nemški tehniki, ki sta jih poslali podjetji Junkers in Dornier-Wal. V Tetuan, kjer so uredili novo letališče, so Nemci poslali 18 mehanikov, pri Atalajalu blizu Melille pa pravkar grade še tretje letališče. Tudi tu vodijo vsa dela nemški strokovnjaki.

Na gospodarskem področju se razvijajo dogodki z bliskovito brzino. Neprestano prihajajo v španski Maroko nemške ladje z vojnim materijalom, pa tudi z drugim blagom, iz Melille in drugih luk pa odvažajo predvsem železno rudo iz rifskih rudnikov. Vsi trgovski in drugi posli med španskim Marokom in Nemčijo so sedaj v rokah barona Borscha in grofa Schella, ki skušata domačinom kar najbolj ustreči. Tako sta dala mohamedanskim romarjem na razpolago 6.000 tonski parnik, s katerim se bodo v kratkem odpeljali v Meko. Med posadko na parniku je pomešanih mnogo nemških agentov, ki bodo skušali mohamedance pridobiti za nemško stvar. Nemškim agentom je že uspelo razvneti med Arabci mržnjo proti Židom. Hitlerjeva knjiga »Mein Kampf« je bila prevedena v arabščino in se sedaj širi po Maroku.

Francija veruje v mir

Otvoritev parlamentarnega zasedanja

PARIZ, *13. januarja. AA.* Včerajšnji seji senata je predsedoval najstarejši senator. V svojem govoru je omenil lansko leto, ki je v svoji prvi polovici prineslo razna posojila, v drugi pa novo dobo po volitvah. Proračun za leto 1936 je bil le deloma izravnan. Poslanska zbornica, ki je v skladu s senatom zahtevala prihranke, je izgubila priljubljenost množic. Zato so pri volitvah glasovale za socialistično stranko. Zahteve po višjih mezdah s strani glavne delavske zveze, mnogi inprovizirani zakoni in finančni programi niso mogli obnoviti zaupanja.

Preostaja mi, da povem nekaj o zunanji politiki, je dejal govornik: Vlada ljudske fronte je dobila ogromno zaupanje naroda. Vsa Francija pozdravlja svojega odličnega zunanjega ministra. Kakšen uspeh je dosegel samo s ponudbo o nevmešavanju v Španijo. Velika Britanija nam izkazuje čedalje večje zaupanje. Prepričan sem, da nam bo naša zunanja politika prinesla zavezništvo z Italijo. Italija naj ve, da Francija nikoli ne bo pozabila svojega dolga in zahvalo do naroda, ki ji je pomagal do zmage. Poljska poglablja svojo vojaško zvezo z nami. Države srednje Evrope računajo z močjo naše vojske, da se lahko upro vsakemu napadu. Belgija, Romunija in Rusija so na naši strani. Skratka zunanji posli so v dobrih rokah. Upamo v svetovni mir, s splošno razorožitvijo. Če smo soglasni, kadar gre za zunanjo varnost, zakaj bi ne bili, tudi v notranji pomiritvi. Borba razredov naj prenehа. Zberimo se okrog nacionalne zastave. Nehajmo s sovražno delitvijo. Bodimo prepričani, da nam naše nacionalno republikansko edinstvo prinese srečo in napredek.

Epidemija gripe v Italiji

RIM, *12. januarja. AA. (Havas)* V mnogih krajih Italije razsaja epidemija gripe. Zaradi tega se je v Rimu, Milanu, Benetkah, Neaplju, Trstu in Modeni umrljivost povečala. V ostalih krajih Italije ni te epidemije.

Bestijalen zločin

Washington, 13. januarja AA. Nad 40 detektivov in nad 100 prostovoljcev živahno lovi ubijalca malega Charlesa Matsona. Vsa ameriška javnost je še zmeraj silno razburjena zaradi zločina, čigar žrtev je bil dečko. Dečku je bila razbita lobanja, zbili so mu več zob in skrivili roke in noge. Najhladnokrvnejši ameriški detektivi so bili silno razburjeni nad strašnim načinom tega umora.

Konferenca nemških škofov

Berlin, 13. januarja AA. Havas: Izredna konferenca nemških škofov se bo vršila v Fuldi dne 16. januarja. Na konferenci se bo obravnavalo stališče do novih zakonov, s katerimi se ustanavlja »državna mladinac«.

Huda letalska nesreča v Ameriki

Los Angeles, 16. jan. AA. DNB: Že 10 ur se ničesar ne ve za usodo velikega potniškega letala »Western Express Air Company«. Na letalu sta bila dva pilota, ena stewardka in 10 potnikov. Med njimi je bil tudi znani raziskovalec Afrike Martin Johnson. Upravičen je strah, da je letalo postalo žrtev viharja.

Vsak teden pol milijona plinskih mask v Angliji

London, 13. jan. AA. DNB: Državni podtajnik v zunanjem ministrstvu je včeraj otvoril prvo veliko tovarno za izrelovanje mask proti plinom. Tovarna v Blackboornu bo vsak teden izdelala pol milijona mask. Te maske bodo nato razdeljene civilnemu prebivalstvu.

Ras Imru konfiniran

Rim, 16. januarja AA. Havas: Ras Imru je dopotoval v Neapelj. Tam ga bodo prepeljali na parnik, ki ga bo odpeljal na otok Ponza, kjer bo konfiniran.

Politični obzornik

Stališče hrvatskega seljaštva

»Hrvatski Dnevnik« objavlja razgovor s Tomom Baburičem, posestnikom iz Banske Selnice, ki je bil na petomajskih volitvah izvoljen za poslanca na dr. Mačkovi listi. Baburič je med drugim izjavil: Moje globoko prepričanje je, da ima hrvatski kmet edini pravico, da daje smer hrvatski politiki, ker je on ne samo najštevilnejši, marveč tudi najpravičnejši. Hrvatski kmet ne želi izkoriščati posameznih hrvatskih stanov, niti ne more živeti na njihov račun, ker so ti stanovi številčno preslabi, a poleg tega sami pridelujejo za sebe premalo, a kamoli toliko, da bi jim mogel kmet kaj odvzeti. Nasprotno, veliko število nekmetov živi samo od tuje muke, a to ne sme biti ker se mora vsakdo preživljati od svojega poštenega dela. Kmet ne bo nikogar izkoriščal, takisto pa tudi ne more trpeti, da bi njega drugi izkoriščali ... Imamo tudi mi kmetje zdrave možgane, morda bolj zdrave, kakor marsikdo, ki se nam hoče usiliti s svojimi nasveti, ki jih od njega ne potrebujemo. Mi vemo najbolj sami, česa nam je treba in v čem je rešitev ne samo hrvatskega kmeta, marveč tudi preporod vsega hrvatskega naroda.« — Baburičeve besede so namenjene v prvi vrsti raznim hrvatskim listom, ki se izigravajo kot nekaki svetovalci hrvatskega kmetskega gibanja in bi radi usmerili politiko kmetskega gibanja na pota, ki bi ustrezala gotovim političnim strujam.

Politična bilanca v klerikalni luči

Dr. Sabothyja in dekana Škerbeca glasilo je priobčilo uvodnik o politični bilanci za leto 1936. v bivši ljubljanski oblasti. Bilanca kajpak nad vse sijajna in se že danes po srečni naši deželi pretakata mleko in med. Med visoko aktivne postavke te bilance prišteva pred vsem to-le: »Ljudstvo je izreklo na svobodnih volitvah svojo sodbo. Nikomur ni bilo več treba stati v kotu in vporabljati rožnega venca za seštevanje volilcev, nikdo ni bil več zaprt radi tega, ker je kandidiral na nasprotni listi. Glasovali niso ne odsotni, ne mrliči ... Nastopilo je iztreznenje pri večini onega dela naših slovenskih ljudi, ki so nekaj časa služili pod gospodstvom b. min. Puclja. Vse, kar je ostalo poštene slovenske krvi, se je pri teh volitvah združilo v celoto, ki je predstavljala slovenski narod. Ugotavljamo, da se to ni zgodilo radi kakega pritiska ali kake neznačajnosti ali politične nemorale, marveč iz globokega spoznanja, da so jim bili gospodje iz bivše SKS le zvodniki, ne pa vodniki. Uvideli so, da bodo le v slovenski katoliški skupnosti mogli doseči svoje cilje. V našo vas se vrača zopet mir in složno delo za javne dobrine ...« To so politični uspehi: mir in složno delo za javne dobrine, gospodarska bilanca pa izkazuje: »Še prejšnjo zimo so hodile cele gruče brezposelnih po deželi ter prosile za pomoč, tuintam pa celo ogrožale javno varnost. Tega letošnja zima več ne pozna. Le še posamezniki so, ki morajo na ta način prositi pomoči, vendar ti posamezniki niso več v nadlego. Vsak gospodar spoznava, da so prinesli naši voditelji novega poguma in novega duha, pa tudi novih virov blagostanja«

Poslanci srbijanske opozicije se posvetujejo

O pravoslavnih božičnih praznikih so imeli poslanci, ki pripadajo srbijanski združeni opoziciji, pa so bili izvoljeni na listi dr. Mačka, posvetovanje v Beogradu, ki ga je sklical zemljoradniški poslanec Jovan Zdravkovič. Poleg njega so bili še prisotni poslanci dr. Dragoljub Jovanovič, Žika Arangjelovič, Stojilkovič, Stevovič, Špadijer in Gjoka Petkovič. Razpravljali so o politični situaciji, pred vsem pa o vprašanju, ako bi ne kazalo opustiti abstinenco in vstopiti v narodno skupščino. Mišljenja o tem zadnjem vprašanju so bila deljena, vendar pa se je večina izrekla za to, da bi iz čisto stvarnih razlogov kazalo opustiti abstinenco. Do končnih zaključkov v tem vprašanju eš ni prišlo, marveč se je definitivno sklepanje o tej stvari odložilo do prihodnjega sestanka. Več kakor gotovo pa je, da se bodo gori imenovani poslanci že na eni prihodnjih sej pojavili v narodni skupščini. »Obzor« je mnenja, da se bo z vstopom teh poslancev močno ojačila pozicija dr. Stojadinovičeve vlade in s tem tudi položaj sedanje skupščine, ki ji bo s tem samo podaljšano življenje.

Borzna poročila.

Curih, 13. januarja. Beograd 10, Pariz 20.34, London 21.39, Newyork 435.375, Bruselj 73.45, Milan 22.925, Amsterdam 238.425, Berlin 175.05, Dunaj 78.50 — 81.25, Praga 15.24, Varšava 82-25, Bukarešta 3.25.

Kupujte domače blago!

Kmečka zaščita in sanacija denarnih zavodov

Zanimivo predavanje priv. doc. dr. Vladimira Murka

Ljubljana, 13. januarja

Društvo industrijcev in veletrgovcev prireja v tej sezoni zelo aktualna gospodarska predavanja, ki zanimajo tudi širšo javnost. V ponedeljek je predaval privatni docent dr. Vladimir Murko o likvidaciji kmečkih dolgov kot nedvomno najbolj aktualnem gospodarskem problemu. Predavanja so se udeležili številni zastopniki našega gospodarskega življenja in je vzbudilo v javnosti glasen odmev.

Predavatelj je v uvodu najprej prikazal kako je prišlo do agrarne krize, zlasti v agrarnih državah. Naglasil je, da je bil kmet prizadet v vseh agrarnih državah, ne le pri nas, ko so se začele osamosvojevati pred uvozom pridelkov tudi industrijske države in uvajati zaščitne carine. Zaradi zmanjšanega uvoza so cene pridelku na domačih tržiščih čedalje bolj padale, kmet je pa lezel v dolgove. Agrarna kriza je zavzela končno tako ostre oblike, da je morala tudi država začeti razmišljati, kako bi pomagala kmetu ter kako bi se zopet zvišale cene pridelkov. Pri nas je bil uveden n. pr. režim, da bi se dvignile cene pridelkom, toda z njim niso dosegli nobenih znatnih uspehov.

Druga radikalnejša rešitev je uvedba kmečke zaščite. Toda moratorij za kmečke dolgove ni pri nas nič novega in je bil uveden po raznih vzorih kmečke zaščite v drugih državah. Moratorij se je začel 20. aprila 1932. Pojavilo se je takoj vprašanje ali je bila uredba o vplačevanju kmečkih dolgov primerna za vso državo, kajti razmere so v Sloveniji bistveno drugačne kakor v južnih pokrajinah. Pri nas je bil kmet zadolžen predvsem na dolgoročne kredite, dočim je imel v južnih pokrajinah kratkoročna posojila ter je bil prepuščen na milost in nemilost oderuhu. Z uredbami o zaščiti kmečkih dolgov so imeli v nekaterih državah zelo slabe izkušnje, zlasti v Rumuniji. Mi smo več ali manj kopirali tudi slabe vzore uredbe o kmečki zaščiti. V splošnem morda ni znano, da pri nas kmet ni tako zadolžen kakor je pri nekaterih drugih agrarnih državah glede na zadolžitev na ha kmečke zemlje. V naši državi znašajo kmečki dolgovi okrog 3 milijarde Din pri denarnih zavodih.

Z uredbami, ki so bile izdane prej, ni bilo vprašanje ureditve kmečkih dolgov dobro rešeno in denarni zavodi so zaradi tega zelo trpeli. Prejšnja uredba sploh ni stopila v veljavo, zadnja uredba, izdana 25. septembra prejšnjega leta, pa je zelo prizadela naše zadružništvo. Po tej uredbi se odpišejo kmetu, ki je dolgoval 20. aprila 1932, do 25.000 Din, polovica dolga ter odpade 25% odpisa na državo, 25% pa na denarni zavod. Dolgovi, ki znašajo nad 25.000 Din, pa se lahko odpišejo od 30 do 50%, ako je dolžnik vložil prošnjo do 31. decembra in ako se je izkazalo, da je v resnici potreben zaščite. Nekateri dolžniki so ta rok zamudili. Nova uredba se je začela že izvajati, toda izvedbo ovirajo mnoge pomanjkljivosti naše uprave in zakonodaje. Denarni zavodi so zdaj nekoliko na boljšem vsaj zaradi tega, ker je definicija, kdo je potreben zaščite in kdo ne določnejša, vendar je mnogo težav zaradi izdajanja potrdil dolžnikom, ker jih ne izdajajo povsod dovolj vestno, kar ne škoduje samo denarnim zavodom, temveč tudi državi, ki nosi del odpisov. Pri dolgovih nad 25.000 Din nosi odpis v višini 25% denarni zavod, ostalo pa Priveligirana agrarna banka.

Želeli so, da bi uredba ne škodovala vlagateljem ter denarnim zavodom, vendar v tem pogledu ne more biti nihče z njo zadovoljen. Težava je zlasti pri zadrugah in je vprašanje, kako bodo krile odpise iz svojih sredstev. Škodo bo trpel tudi vlagatelj, ker se bodo obveznice, ki jih je izdala država, obrestovale samo po 3% denarnim zavodom. Zadruge bodo morale zaradi tega znižati obrestno mero za vloge in najbrž bo še težko kriti režijo. V Sloveniji znašajo kmečki dolgovi pri denarnih zavodih okrog 700 milijonov Din. Znaten del dolgov od te vsote bo pa odpadel pri strožjem izvajanju nove uredbe, glede na to kdo je upravičen zaščite in kdo ne. Problem sanacije naših denarnih zavodov je tesno zvezan s tem, kako bi se naj zneski, ki jih predstavljajo kmečki dolgovi mobilizirali. Predvsem nastopa vprašanje kako bi se naj lombardirali boni Privilegirane agrarne banke ker se zelo nizko obrestujejo. Potrebno bi bilo tudi, da bi zadruge dobile predujem na prvi obrok odplačil, kajti vse leto, kakor je predvideno, ne morejo čakati na denar. Denarni zavodi si prizadevajo, da bi dobili na bone lombardno posojilo pri Narodni banki, če bi se jim to posrečilo, bi premagali najhujšo krizo, ker bi postali zopet likvidni. Likvidnost je namreč silno potrebna predvsem zaradi tega, da si denarni zavodi zopet pribore zaupanje vlagateljev. Dokler jim vlagatelji ne bodo zaupali, ne moremo pričakovati sanacij našega denarnega trga.

V drugem delu je predavatelj obrazložil uredbo v določilih, ki se tičejo predvsem kmečkih dolgov trgovcem in obrtnikom. Po predavanju je spregovoril tudi predsednik zbornice za TOI Ivan Jelačin. Dotaknil se je vprašanja sanacije denarnega trga ter naglasil, da bi denarna kriza lahko bila pri nas že zdavnaj odpravljena, ako bi ne oklevali z raznimi nujnimi ukrepi o pravem času.

Tragična smrt posestnika Antona Žmavca

Blizu Zagreba ga je povozil šofer avtotaksija — Krivda zadene baje šoferja

Ljubljana, 13. januarja

Blizu Kraljevca na Sutli je umrl v ponedeljek zvečer tragične smrti 68letni posestnik Anton Žmavc, oče lastnice zagrebške restavracije »Janje« ge. Josipine Resnik. Pokojni je bil doma iz Gornjih Sušec v brežiškem srezu. Zagrebški avtotaksi je na potu iz Klanjca proti Zagrebu zvečer zavozil vanj in ga podrl. Nesrečnega Žmavca so potegnili izpod avtomobila vsega pobitega in takoj so spoznali, da mu ni več pomoči. Položili so ga v avto, toda že med prevozom v Zagreb je izdihnil.

V Zagrebu so takoj obvestili policijo. Treba bo ugotoviti, kako je Žmavc izgubil življenje, kako je mogel avto na cesti do smrti povoziti človeka. Uvedena je stroga preiskava. Zaenkrat je znano samo, da je potrebovala Resnikova za svojo restavracijo vino, ki ga je kupovala od svojega očeta. V ponedeljek bi bilo moralo vino prispeti v Zagreb. Žmavc je šel nekaj časa peš, v Klanjcu je pa hotel sesti v avtobus. Vino je poslal z vozilom po drugi cesti. V Zagreb je hotel prispeti zvečer in avtobus je hotel ustaviti kar na cesti. Bil je trezen, kakor vedno, kadar je imel opravke. Spotoma se mu je pridružil znanec, posestnik Ivan Nepužlan. Kramljala sta in tako nista opazila, kdaj sta prispela do Klanjca. Ker avtobusa še ni bilo, je Žmavc sklenil nadaljevati s svojim znancem pot do Kraljevca na Sutli.

Približno sredi poti je pa privozil za njima avtotaksi, v katerem je sedel trgovski potnik Vinko Brodman iz Zagreba, šofiral je pa Marko Brešvir. Brodman pripoveduje, kako sta zagledala s šoferjem pred seboj dva moža. Stopala sta po desni strani ceste proti Zagrebu. Šofer je dajal signalne znake, ko je pa privozil blizu peščev, je okrenil na levo. Naenkrat je pa prišel en pešec pod avto, bil je Žmavc. Šofer je brž ustavil, toda bilo je že prepozno. S potnikovo pomočjo je šofer potegnil ponesrečenca izpod avtomobila in ga položil v avto. Prisedel je tudi Nepužlan. Na mitnici v Zagrebu so pa opazili, da je Žmavc že mrtev.

Tako pripovedujeta Brodman in šofer, dočim trdi Nepužlan, da zadene krivda šoferja, ki bi bil lahko nesrečo preprečil, če bi bil hotel. Baje je imel prižgano samo eno luč in sploh ni dajal nobenih znakov. Na podlagi te izpovedbe je policija šoferja aretirala. V bolnici je zaslišala tudi Nepužlana. Zdravnik je ugotovil, da je zadobil Žmavc več težkih poškodb po vsem telesu. Smrt je nastopila zaradi notranjih poškodb in krvavitve. Tragična očetova smrt je hčerko Josipino Resnik silno potrla. Žmavčevo truplo so prepeljali v Gornje Sušece, kjer bo položeno k večnemu počitku v rodbinski grobnici.

Banovinski turistični svet

Ljubljana, 13. januarja

I. redna seja banovinskega turističnega sveta dravske banovine, se prične v Ljubljani v stekleni dvorani banske palače na Bleiweisovi cesti, 18. t. m. ob 9. dopoldne. Dnevni red:

1. Otvoritev zasedanja. 2. Turizem dravske banovine (pregled stanje, potrebe). Delovni načrt kralj. banske uprave za pospeševanje turizma in odnosno financiranje. Ref.: načelnik dr. Marn. 3. Ustanovitev krajevnih turističnih odborov po vaških občinah. Pretres osnutka pravilnika o teh odborih s posebnim ozirom na vprašanje koordinacije, sodelovanja in financiranja obstoječih krajevnih turističnih društev. Ref.: Ivan Gračnar upravitelj zdravilišča Rogaška Slatina 4. Pogostinstvo, pogostinsko šolstvo. Ref.: Majcen Ciril, predsednik zveze združenj gostilniških obrti. 5. Zimski sport dravske banovine. Ref.: dr. Ciril Pavlin, podpredsednik JZSS. 6. Volitev poslovnega odbora in morebitnih odsekov (čl. 2. toč. 12. pravilnika) 2 overovateljev zapisnika in 3 rač. pregledovalcev (čl. 3. poslovnika) in 7. Slučajnosti.

Prijava biciklov za leto 1937

Ljubljana, 13. januarja

Uprava policije v Ljubljani poziva lastnike biciklov, da prijavijo svoje bicikle v zakonito predpisanem roku t. j. od 14. januarja do 28. februarja t. l. po sledečem redu: januar: 14. četrtek z evidenčno štev. od 1 — 1000, 15. petek 1001 — 2000, 16. sobota 2001 — 3000, 18. ponedeljek 3001 — 4000, 19. torek 4001 — 4500, 20. sreda 4501 — 5000, 21. četrtek 5001 — 5500, 22. petek 5501 — 6000, 23. sobota 6001 — 6500, 25. ponedeljek 6501 — 7000, 26. torek 7001 — 7500, 28. četrtek 7501 — 8000, 29. petek 8001 — 8500, 30. sobota 8501 — 9000; februar: 1. ponedeljek 9001 — 9750, 3. sreda 89001 — 89500, 4. četrtek 89501 — 90000, 5. petek 90001 — 90500, 6. sobota 90501 — 91000, 8. ponedeljek 94301 — 95000, 9. torek 95001 — 95300, 10. sreda 99401 — 100000, 11. četrtek 111001 — 111500, 12. petek 111501 — 112000, 13. sobota 113001 — 113500, 15. ponedeljek 113501 — 114000, 16. torek 116001 — 116500, 17. sreda 116501 — 117000, 18. četrtek 117001 — 117500, 19. petek 117501 — 118000, 20. sobota 118001 — 118500, 22. ponedeljek 118501 — 119000, 23. torek 138001 — 138500, 24. sreda 138501 — 139000.

Za prijavo biciklov je vporabiti izključno le tiskovine, ki se dobe brezplačno na posameznih policijskih stražnicah v Ljubljani. Prijavo je izpolniti s črnilom in kolkovano s kolkom od Din 5.—, oddati skupaj s prometno knjižico v sobi št. 2, Šubičeva ulica št. 5-I. nadstropje, med 8. in 14 uro. Istotam se dobe tudi evidenčne tablice in prometne knjižice za one bicikle, ki jih še nimajo.

Zamudnike, ki ne bodo prijavili biciklov v zgoraj predpisanem roku, bo po tarifnih postavkah 100 in 229 zakona o taksah zadela kazen, ki znaša za vsak bicikel Din 32.50.

Adamičev večer

Ljubljana, 13. januarja

Lani 6. decembra je vso slovensko javnost pretresla vest o smrti našega najpopularnejšega skladatelja E. Adamiča. Kako visoko ceni slovenski narod njegovo umetniško delo, je pokazal njegov veličasten pogreb, kako visoko pa ceni ljubljansko koncertno občinstvo dela velikega skladatelja, pa je pokazala velika udeležba čestilcev pokojnikovih skladb na komemorativnem koncertu, ki ga je priredila Glasbena Matica v veliki, pietetno okrašeni filharmonični dvorani dne 4. t. m. na katerem so bile izvajane izključno le skladbe pokojnega skladatelja. A naše koncertno občinstvo se je pokoncilo manom svojega glasnika, čigar pesem nas bo razveseljevala in bodrila ob težkih urah, slovenski mladi rod pa bo spremljala od zibelke do groba.

Po lepem komemorativnem govoru g. prof. Marjana Lipovška, v katerem je očrtal delo in pomen pokojnega skladatelja, so nastopili naši priznani izvajalci zborovskih skladb: pevski zbor Glasbene Matice, ki je izvajal pod vodstvom ravnatelja M. Polica: »V snegu«, »Mlad junak« in menda zadnje Adamičevo veliko zborovsko delo: »Car Samuel«, ki je bilo napisano za turnejo Glasbene Matice po Bolgariji. Vse skladbe so bile tako dobro naštudirane in podane, da so vnovič utrdile sloves tega našega najodličnejšega zbora.

»Trboveljski slavčki« so pod vodstvom svojega dirigenta g. Avgusta Šuligoja, kakor vedno, dovršeno zapeli vrsto pesmi. Rezika Koritnik, ki študira zdaj solo petje na drž. Konservatoriju v Ljubljani in ki je izšla iz zbora trboveljskih slavčkov, pa je občuteno in ljubko zapela pesmi: »Uspavanka« in »Vabilo na ples«.

Ravnatelj državnega konservatorija, operni pevec Julij Betetto je za nas še vedno pevec brez konkurence. Z odlično odpetimi pesmimi: »Noč je tožna«, »Pri studencu«, »Kot iz tihe, zabljene kapele« in »Planinec« je navdušil vse poslušalce in izzval spontan aplavz.

Nato je nastopil Slovenski vokalni kvintet, ki je ubrano z brezhibno intonacijo zapel: »Zdravico«, »Serenado« in pesem »Završki fantje«.

Učiteljski pevski zbor, pod vodstvom Milana Pertota pa je zaključil koncert s pesmimi: »Tri duhovne pesmi«, »Vragova nevesta« in »Tiški lepo pojo«.

Spored je bil dobro izbran in od izvajalcev res dobro podan; bil je lep večer, vreden posvetitve spominu pokojnega velezaslužnega skladatelja.

O delu E. Adamiča se bodo gotovo razpisali naši glasbeniki, kritiki in analitiki; meni je na prvi pogled jasna v vsem njegovem delu črta, ki deli njegova dobra dela od slabših: iskren in velik je v svojem preprostem glasbenem izrazu (mladinski zbori) in v delih, kjer ga ne omamlja lažni blesk modnih, umetnostnih gesel, podobno kot pri drugih naših umetnikih, slabši pa je v delih, v katerih se trudi biti moderen in izviren (tri sklad be za godalni orkester in septet; Oj ta soldaški boben).

Omenim naj še, da pripravlja Orkestralno društvo Glasbene Matice skupno z orkestrom radiofonske postaje drugi koncert, ki bo prav tako posvečen spominu Emila Adamiča, na katerem bodo izvajane njegove orkestralne skladbe: Ljubljanski akvareli, Tri turkestanske ljubavne pesmi, znamenita Tatarska suita in še nekaj drugih njegovih skladb za godalni oziroma veliki orkester. Mk.

Merton Hodge: Dež in vihar

Premiera bo v soboto 16. t. m.

Ljubljana, 13. februarja

Našemu občinstvu doslej neznani pisec Hodge je postavil s svojo igro »Dež in vihar« na oder življenje študentov-medicincev, ki žive v študentovskem domu ge. Macfiejeve v univerzitetnem mestu na Škotskem. V igri, ki je razdeljena v tri dejanja (6 slik), slika vsakdanje življenje študentov, njihove medsebojne odnose, priprave za izpit, zabave, prepire, skratka vse, kar spada v zlato dobo brezskrbnega študentovskega življenja. Glavna oseba v igri je bruc-medicinec Charles Tritton (Jan) 18 let, nekoliko okoren, sicer prijeten fant, ki se naglo uživi v krog starejših tovarišev: Gilberta Raymonda (Sancin), živahnega, v vedenju nekoliko pretiranega fanta, ki vzdržuje s svojo veselostjo dobro razpoloženje, Johna Williamsa (Potokar), ne preveč inteligentnega, resnobnega fanta in doktorja Paula Duhamela (Debevec), Francoza, fatalista in svetovnega popotnika. V tem okolju se spozna Charles s kiparko Anne Hargreavesovo (Severjeva). V čuvstvenem odnosu, ki se razvije med njima, igra Shakespearejeva pesem »Dež in vihar« značilno vlogo. Anne je hči zdravnika iz Nove Zelandije in že zaročena, ko spozna Charlesa. V Charlesovem življenju je poleg njegove matere, katero iskreno ljubi, mlado dekle, Jill (Levarjeva), s katero je skupno rasel, njegova zaročenka. Osamelost in oddaljenost od svojcev, zbliža Anne in Charlesa, da se vname med njima ljubezen, ter odtuji Charlesa Jilli, ki se druži za časa njegove odsotnosti z Rogerom Coleem (Drenovec). Jill je sončno, veselo dekle, ki ljubi življenje in zabavo. Tekom štirih let, ki jih prebije Charles v študentovskem domu ge. Macfiejeve, čemerne gospe, nedoločene starosti, originalne tipične študentovske gospodinje, ki neprestano išče leka za svojo bolno nogo, napravi Charles, po zaslugi Anne vse svoje izpite, ter se odpravlja domov. Nastopi odločilni trenutek, v katerem je treba dognati smer novega življenja ter se odločiti za razstanek ali skupno življenje. Njun medsebojni odnos doživi končno usodo mlade študentovske ljubezni. Življenje v domu Charlesa se pojavi zopet mlad bruc, kakor je bil nekoč Charles. Peter Morgan (Pianecki) ter podeduje Charlesovo sobo in najbrže tudi podobno študentovsko zgodbo.

Delo očituje v vsem stilu angleškega pisca ter učinkuje s svojo preprostostjo in prisrčnostjo, ki ga prevevata, ter nudi gledalcu realistično in topio sliko iz življenja mladih ljudi.

M. S — eva.

Tragična smrt marijnega sokola

Skofja Loka, 13. januarja

Dražgoše, gorsko naselje pod obronki Jelovice, so pod vtisom tragične smrti posestnikovega sina Stanka Jelenca. Dražgoška sokolska družina, ki ima lep Sokolski dom na Pečeh, je vprizorila na dan Sv. treh kraljev popoldne znano narodno igro »Deseti brat« in je bila udeležba občinstva zelo lepa. Med nastopajočimi je bil tudi Jelenc ki pa je bil po tretjem dejanju že prost. Ker ni imel za odrom nič opraviti se je takoj demaskiral in preoblekel in šel med gledalce in pred vrata, da bi pomagal rediteljem. Meditem pa, ko so igro nadaljevali, se je približala Sokolskemu domu skupina okoliških mladeničev, ki je pričela pred domom klicati na korajžo in izzivati Jelenc je stopil k mladeničem ter jih prosil, naj mirujejo in naj ne motijo igre. Njegov poziv je seveda ostal brez odziva. Baš nasprotno. Duhovi so se razburjali, položaj je postajal vedno bolj napet, besede so padale na desno in levo, dokler ni prišlo do dejanskega spopada. Zgrabila sta se Jelenc in eden sovaščanov, Jernej Jelenc, lastnik hišice v Dražgošah. Med ruvanjem sem in tja sta odletela po tleh, a v tem je že Jelenc, ki je še pravkar igral na sokolskem odru obupno kriknil. . . Pehanja je bilo s tem seve takoj konec, toda posledice niso izostale. Obležal je na tleh in kakor so pozneje ugotovili, s počenim želodcem. Njegovo stanje se je hitro slabšalo in dobra dva dni potem je ubogi fant izdihnil.

Čim se je o tepežu razvedelo, so postale oblasti pozorne, da doženejo kako je bila povzročena nevarna poškodba. Pod sumom, da bi utegnil biti kriv Jelenčeve smrti, tepež, so aretirali posestnika Jerneja Jelenca in ga odvedli v zapore loškega sodišča, truplo umrlega pa so obducirali. Krivde seveda nihče noče prevzeti, in stoje oblasti pred dokaj zamotano zadevo. Jernej Jelenc o smrtno nevarni poškodbi Stanka ni slutil in se mu je resnost položaja razjasnila šele tedaj, ko je moral potem, ko so ga železniški orožniki pričakali zvečer na domu, takoj naprej, v Škofjo Loko. Preiskava bo dognala, ali gre za nesrečo po naključju ali za uboj.

Pokojnega Jelenca bomo težko pogrešali. Bil je deloven, priden fant in v krepko pomoč Sokolu ki je tako nepričakovano izgubil svojega člana.

Samomorilka z Ježice spoznana

Ljubljana, 13. januarja

Govorice in ugibanja o mladi obupanki z Ježice, ki naj bi bila neka Pepca doma iz Šenčurja, so se izkazala za napačna. Ugotovljeno je namreč, da je nesrečnica 17letna Slava Košiček, hčerka mestnega uslužbenca Alojzija Košička, stanujočega v Karadžičevi ulici 3 v Trnovem.

Slava je bila zadnji čas uslužbena pri knjigovezcu Ogrincu na Bregu. V soboto se je pri delu vedla ves dan nekam čudno in je zvečer odhajala iz službe zelo porta. Domov vobče ni prišla in je najbrž tavala okrog vso noč, dokler se ni v zgodnjem jutru vrgla na Ježici pod kamniški vlak. Kaj jo je pognalo v smrt ni znano. Slavka je bila od nedavna prav veselo in živahno dekle, ko pa so v oktobru pokopali njeno babico, očetovo mater, je postajala čedalje bolj potrta. Zelo depremirujoče je vplivala nanjo tudi smrt njenega bratranca Edvarda Elesinija, ki so ga pokopali na praznik Sv. Treh kraljev in je Slavka tedaj dejala mladi vdovi: »Tretja v rodbini bom pa jaz!« Seveda ni nihče vzel resno te njene izjave, vendar so bili starši, ko je v soboto ni bilo domov v skrbeh. Oče je v nedeljo na policiji prijavil, da pogreša hčerko, ko pa je v ponedeljek popoldne brala mati Ivana liste in opis samomorilke na Ježici, je v zli slutnji takoj kriknila: »Jezus, če ni naša...« Čim se je vrnil mož domov, se je na ženino željo nemudoma odpeljal s kolesom na Ježico in proti večeru odšel v mrtvašnico. Tam so mu odprli pokrov krste in je nesrečni oče res spoznal v mrtvem dekletu svojo hčerko.

Na odredbo staršev so včeraj ob 14. prepeljali truplo mlade obupanke z avtofurgonom mestnega pogrebnega zavoda v mrtvašnico k Sv. Krištofu, odkoder bo danes ob 14. pogreb na pokopališče k Sv. Križu.

Iz Trbovelj

— **Tekma Amater : Trbovlje:** Naši nogometaši so priviekli zopet na dan svoje žoge, ki so jih koncem leta položili k zimskemu počitku v domnevi, da bo skoro zapadel sneg in se bo mladina posvetila belemu športu. Pa jih je letošnja zima ukanila. Namesto snega je sedaj pritisnil suh mraz, ki utegne trajati še dva tri tedne. Naši smučarji so radi tega hudo ozlovoljeni, ker so bile predvidene že za januar in februar v našem planinskem okolišu večje smučarske prireditve, ki bodo sedaj gotovo odložene, če ne bodo sploh odpadle. Lepo včerajšnje nedeljsko vreme je opogumilo naše nogometaše, da so priredili na igrišču SK. Amaterja prijateljsko trening tekmo. Spopadla sta se v neenaki borbi stara rivala na zelenem — sedaj zmrzlem polju SK. Amater in SK. Trbovlje. Podlegel je slednji v razmerju 4:0. Kaže, da bo sedanje mrzlo vreme brez snega trajalo še nekaj tednov tako, da bodo lahko naši nogometaši pričeli kar sedaj z spomladanskim prvenstvenim tekmovanjem, ker se utegne letošnja muhasta zima zavleči spomladi s snegom in brozgo v april in maj, tako da bo klubom prvenstveno pomladansko tekmovanje poznejše otežkočeno. —

—**Uradni dnevi sreskega sodišča:** Sresko sodišče v Laškem objavlja, da bodo v prvem tromesečju letošnjega leta sodniški uradni dnevi v Trbovljah (Parašuhova hiša) dne 23. januarja, 6. in 20. februarja ter 6. in 20. marca vsakokrat od ½9. do 12. in od 13. do 16. ure. V Hrastniku v občinski pisarni pa bodo uradni dnevi 16. januarja, 3. februarja in 13 marca vsakokrat od ½9. do 12. in 13. do 15. ure.

— **Pregled volilnih imenikov:** Kakor vsako leto, tako bo občina Trbovlje tudi letos popravljala volilne imenike tukajšnje občine. Občina vabi vse volivce, da se osebno prepričajo, da-li so pravilno vpisani v volivni imenik ali ne, ker je sedaj lažje in hitreje odpraviti eventualne pomanjkljivosti in nedostatke nego tik pred volitvami, kakor se to vedno dogaja. Volivno pravico imajo vsi oni, ki stanujejo 1 leto v tukajšnji občini, so polnoletni ter vživajo častne drž. pravice.

— **Izleti v planine:** Prijatelji naših planin so solnčno nedeljo skrbno izabili za izlete, da se navžijejo zdravega planinskega zraka. Če jim že zima n. naklonjena, da bi se lahko s smučmi vzpenjali in spuščali po zasneženih pobočjih Sv. Planine, Mrzlice in Križke planine hočejo pa vseeno uživati tople žarke planinskega solnca in svež planinski zrak. Na vseh planinah je bil v nedeljo obisk prav dober, seveda bi planine privabile še neprimerno več mladine, če bi bile že vendar enkrat pokrite s snegom.

Beležnica

KOLEDAR

Danes: Sreda, 13. januarja katoličani: Veronika, Bogomir.

DANAŠNJE PRIREDITVE:

Kino Matica: Ciganska postava.
Kino Ideal: Harold — mlekar.
Kino Sloga: Upornikova hči.
Kino Union: Moskva — Shanghai.
Ljubljanski Sokol: občni zbor ob 19.30 Narodni dom.
Sadjarsko in vrtnarsko društvo: predavanje g. Flega »Kako vsadim sadno drevesce« ob 19. v dvorani mineraloškega instituta na univerzi.
Ljudska univerza: predavanje univ. prof dr. Milka Kosa o zgodovinski podobi celjskih grofov ob 20. v mali filharmonični dvorani.
Društvo ruskih intelektualnih delavcev: pravoslavni silvestrov večer ob 21. v restavracijskih prostorih kavarne Emona.
Zveza društev privatnih nameščencev: veliko zborovanje ob 19.30 v dvorani Delavske zbornice.
Udruženje jugoslov. inženjerjev in arhitektov: družabni večer ob 20. v mali dvorani Kazine.

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Dr. Piccoli, Tyrševa cesta 6, Hočevar, Celovška cesta 62, Gartus, Moste, Zaloška cesta.

Vremenska poročila

Zveze za tujski promet v Sloveniji JZSS in SPD z dne 13. januarja po slanju ob 7. zjutraj.

Povsod jasno in mirno. V krajih 1) smuka odlična, v krajih 2) smuka prav dobra, zlasti v osojnih straneh, v krajih 3) na trdem snegu smuka neugodna. Glede na to, da je v planinah pretežno malo snega, opozarjamo smučarje, naj hodijo le v kraje, ki odgovarjajo njihovi sposobnosti in njihovemu znanju. Pri označenih krajih veljajo podatki prvenstveno za normalne smuške ture in običajne trase. Svarimo pred preveč drznimi podvigi.

1) Bohinjska Bistrica, danes: —12, 10 sreža, Dom na Komni, danes: —11, 20 pršiča na 60 podlagi, Rateče, danes: —13, 15 pršiča, Planica-Tamar, danes: —13, 15—40 pršiča, drsališče in skakalnici 15 m in 25 m uporabni, Mozirska koča in Smrekovec, danes: —8, 30 sreža, Logarska dolina, danes: —12, 20 snega.

2) Pokljuka, včeraj: —10, 28 snega na podlagi, v gozdu pršič, mala in srednja skakalnica uporabni. Vršič, Krnica, danes: smuka po cesti do Kranjske gore. Okoli Erjavčeve koče 10 pršiča na 40 podlagi.

3) Dom na Krvavcu, danes: —8, 40 sreža na severni strani, Velika planina, danes: —7, v dolinah 30 suhega snega.

Naše gledališče

DRAMA

Sreda 13. januarja: Atentat. Red B.
Četrtek 14. januarja: Na ledeni plošči. Red Četrtek.
Petek, 15. januarja: Zaprto.
Sobota 16.: Dež in vihar. Premierski abonma.

OPERA

Sreda 13. januarja: Cavalleria rusticana Glumači. Red Sreda.
Četrtek 14.: Pri treh mladenkah. Izven. Cene do 30 Din navzdol. Popust za abonente.
Petek 15.: Zaprto.
Sobota 16.: Hovanščina. Red B.

*

Premiera Beneševe opere »Navihanka« bo obogatila zabavni repertoar letošnje sezone s predstavo lahkega žanra v sodobnem stilu. Libreto vsebuje humorne domiselke in zapletene situacije. Pri predstavi bo sodelovali celokupni operetni ansambl z go Marico Brumen-Lubejevo v naslovni vlogi ter dramskima članoma go Nabločko in g. Danešom. Beneševa glasba, ki slovi kot prijetna in pevna, daje delu mnogo vednine. Opereto pripravlja prof. Šest.

Hiša mu je pogorela

Radeče, 12. januarja.

Nad Radečami pri Zidanem mostu stoji mala vasica Pernovše, ki šteje samo nekaj hiš. Tu je stanoval železniški uslužbenec Mežnar, ki je šel na praznik s svojo ženo k deseti maši, doma je pa pustil dva svoja mladoletna otroka. Nenadoma pa se je med mašo pokazal nad njegovo hišo rdeči petelin in gosti oblaki dima. Takoj so stopili v akcijo naši vrli gasilci ter pričeli gasiti. Toda ogenj je v kratkem času zajel vso hišo ter jo skoraj popolnoma uničil, tako da je ostal železničar Mežnar brez strehe sredi zime.

Požar je povzročil devetletni sinček, ki se je igral z vžigalicami ki jih je liki rakete metal po zraku, dokler ni slednjič padla iskra na goreči predmet in vžgala vse hiše.

Škodo, ki jo trpi železničar Mežnar, znaša okoli 20.000.— Din, je pa le delno krita z zavarovalnino.

DNEVNE VESTI

— **Možnost zaposlitve naših delavcev v Perziji.** Te dni so prišli na Sušak zastopniki angleških tvrdk iz Perzije in stopili v stik z našim izseljeniškim komisarijatom. S predstavniki naših oblasti so imeli konferenco glede zaposlitve naših delavcev v Perziji. Gre v prvi vrsti za zaposlitev delavcev pri novi železniški progi, ki jo grade Angleži. Za 10urno delo se plača 60 rialov, kar znaša 180 Din. Za vsako uro nadurnega dela se plača 6 rialov. Naše oblasti predlagajo, naj bi bil vsak delavec, ki odpotuje v Perzijo, zavarovan za 20.000 Din. Potovanje s parnikom traja iz Sušaka pet dni do zadnjega pristanišča.

— **Zboljšanje brzojavne in telefonske službe.** Letos namerava poštno ministrstvo reorganizirati brzojavno in telefonsko službo in nabaviti za to potrebni material v inozemstvu, najbrž na Madžarskem, če bodo pogoji ugodni, sicer pa kje drugje.

— **Filatelistična razstava v Varaždinu.** V nedeljo bo otvorjena v Varaždinu filatelistična razstava, ki bodo na nji sodelovali filatelisti iz vse države. Istega dne izidejo posebne poštne dopisnice z grbom Varaždina.

— **Proračun primorske banovine.** Že več dni zaseda banski svet primorske banovine in razpravlja o proračunu, ki znaša po osnutku 57.300.000 in je za 20 milijonov večji od lanskega. Primanjkljaj iz lanskega proračuna znaša 15.021.000 Din in se bo kril s povečanjem dosedanjih dajatev, z nekaterimi novimi davki in državno dotacijo.

— **Industrijec Djordje Vajfert umrl.** V Beogradu je umrl včeraj dopoldne znani industrijec, soustanovitelj in dolgoletni guverner Narodne banke g. Djordje Vajfert, star 86 let. Po rodu je bil Nemec, toda že v zgodnji mladosti se je preselil v Srbijo, kjer je izdatno pomagal ustanavljati industrijo. Bil je eden najpremožnejših industrijcev v naši državi sploh.

KINO SLOGA TEL. 27-30

Mala, popularna ljubljenka sveta
Shirley Temple
UPORNIKOVA HČI

KINO MATICA TEL. 21-24

Premiera izvirnega rusko-sovjetskega filma
CIGANSKA POSTAVA
V glavni vlogi Lela Černaja

KINO UNION

Prekrasen, pretresljiv film o zlomu ruskega carstva, o krvavi ruski revoluciji
MOSKVA - SHANGHAI
Pola Negri
Gustav Diessl, Susi Lanner, W. Keppler
Predstave ob 16., 19.30 in 21.30 uri

— **Veliko drsališče v Tržiču.** Tržiški sportniki imajo sicer samo majhno drsališče, mestna občina pa skrbi, da se lahko drsajo vsi občani in z njimi tudi turisti, ki jih vodi pot skozi Tržič. Ljubeljska cesta je namreč pokrita z ledom prav do kolodvora in nihče se ne zmeni, da bi jo posul s peskom. V nedeljo je padlo na nji več smučarjev, ki sicer niso vajeni padati.

— **Velik izvoz bauksita v Nemčijo.** Družba »Continental«, ki izkorišča rudnike pri Drnišu, je začela pred 20 dnevi izvažati bauksit v Nemčijo. Vsak dan gre v Nemčijo 20 do 30 vagonov rude in sicer po železnici, dočim je šla prej po morju.

— **Nova grobova.** V Šoštanju je umrla včeraj po kratki bolezni vdova po uglednem veletrgovcu iz Metlike ga Josipina Skuškova, rojena Kopinič. Njene zemske ostanke so prepeljali v Ljubljano in jih polože k večnemu počitku danes. Pogreb bo ob 15.30 izpred zavetišča sv. Jožefa. Pokojna gospa je bila znana kot srčno dobra, plemenita žena in težko jo bodo pogrešali vsi, ki so jo poznali. V Ljubljani je umrla v ponedeljek soproga upokojenega uradnika finančne direkcije ga Kristina Gaberšek, rojena Bajda. Pokojna je bila vzorna žena in skrbna mati. Pogreb bo danes ob 14. iz Gestrinove ulice 6. Bodi jima lahka zemlja, težko prizadetim svojcem naše iskreno sožalje.

— **Vreme.** Vremenska napoved pravi, da bo stalno, deloma oblačno vreme. Včeraj je znašala najvišja temperatura v Splitu 7, v Skoplju 3, v Zagrebu 2, v Lubljani 1.2, v Mariboru in Sarajevu 1, v Beogradu 0.0. Davi je kazal barometer v Ljubljani 774.6, temperatura je znašala —6.2.

— **Usodni skok na vlak.** V ponedeljek zvečer se je pripetila na kolodvoru v Derventi težka nesreča. Vlak se je že pomikal naprej proti Sarajevu, ko je hotel železniški uradnik Ivan Cvitković skočiti v vagon. Na stopnici mu je spodrsnilo, da je padel pod kolesa, ki so ga razmesarila.

— **Žrtev napada in drugi poškodovanci.** V bolnico so snoči prepeljali 22letnega trgovskega pomočnika Ivana Koširja iz Kovarja na Gorenjskem. Košir je postal žrtev neznanega napadalca, ko se je ponoči vračal domov. Neznanec ga je z nožem več krat zabodel v pleča in mu prizadejal hude poškodbe. Čevljarski pomočnik Jože Černič iz Dravelj je včeraj splezal na okno, pri tem pa je stopil z bosо nogo v lonec vroče juhe, ki se je hladila na oknu. Enaka nesreča se je pripetila 3letni hišnikovi hčerki Mariji Cerarjevi v Nunski ulici 11, ki se je poparila z vrelim zeljem.

Iz Ljubljane

—lj **Še ena vrata v rimskem zidu.** Rimski zid na Mirju je imel do dej le dvoje vrat. Oboja so bila preurejena lani, ko so urejevali park za zidom. Nad vrati v Murnikovi ulici so naložili na poln kamnit obok visoko piramido iz travne ruše, ob vhodu v nov park ob Gorupovi ulici so pa postavili vrsto kamnitih stebrov, ki bodo najbrž nosili pergolo (latnik). Med cesto 29. oktobra in rimskim zidom leži Snežniška ulica, ki se je prej imenovala Ulica rimske legje. Ta ulica leži v važni prometni smeri in bi lahko tvorila del prometne zveze med mestnim središčem in Trnovim. Doslej je bila zagata, ker ni bil prebit rimski zid na koncu ulice. Nedavno so se pa lotili dela, da bo Snežniška ulica zvezana z Mirjem. Prebijajo zid, kolikor je potrebno za osebni promet. Vozenja prometa tudi tu ne bo, kakor ne med Murnikovo ulico in Mirjem. Snežniška ulica leži skoraj 2 m višje od Mirja. Zato bodo med zidom položili kamnite stopnice. Kamen za nje že obdelavajo.

—lj **Razširite Zaloško cesto.** Pišejo nam: Ubogi Moščani se bore že dolj časa za razširjenje Zaloške ceste. Tu je peš pot tako nevarna, da se je že pripetilo več nesreč in sicer med trgovino Sušnik in Leoniščem. Ker so lastniki parcel premožni, jim ne smejo odvzeti parcel za razširjenje tako prometne ceste kot je Zaloška cesta. Še pod bivšo mestno upravo so se vršila pogajanja med lastniki tamkajšnjih parcel in mestno občino ter je zadevo imela v razpravi tudi banska uprava, pa je seveda vse zaspalo. Sedaj pa ko smo prešli prebivalci bivše občine Moste pod mesto Ljubljano, smo prepuščeni svoji usodi, ker se za na sprav nihče ne briga. Sredi mesta pa se delajo razna dela, ki bi ne bila tako potrebna, kakor je Zaloška cesta. Vse dotlej se ne bo nihče brigal zato, ko bodo padle žrtve. Saj je tudi za cestno železnico obremenitev, ko mora voznik voziti počasi in tudi zvoniti. Nadalje bi imenovana cesta postala lepša in tudi promet bi se lažje nemoteno vršil, če bi bila regulirana.

—lj **Ljubljana v temi.** Dvakrat zaporedoma so snoči okrog 18. ugasnile v mestu večinoma vse električne luči. Zaradi nenadnih motenj v razsvetljavi je nastala ponekod pravcata zmešnjava, zlasti na ulicah. Tramvaji so se morali ustaviti. Po kavarnah in drugih javnih lokalih so hiteli prižigati sveče, iz nekaterih prenapolnjenih trgovin pa so ušli kupci, poedini tudi z neplačanim blagom. Kakor smo se danes informirali, so nastale motnje v razsvetljavi zaradi defekta v električni centrali v Velenju.

—lj **Nad 1100 bolnikov** je bilo sprejetih letos že v ljubljansko splošno bolnico. Bolniki prihajajo v večjem številu z dežele, nego iz mesta, čeprav je v Ljubljani sami sedaj veliko obolelih na hripi. Večje število bolnikov je bilo sprejetih v zadnjih dneh tudi iz rudarskih revirjev in pa iz industrijskih krajev Gorenjske.

—lj **Vse telefonske naročnike opozarja** poštna uprava, da poteče 15. januarja rok za plačilo telefonske naročnine. Naročnino je treba plačati po dostavljeni položnici. Naročniku, ki zamudi plačilni rok, se telefon 16. januarja izključi iz prometa. Za zopetno priključitev mora plačati takso v znesku 100 Din. Če bi kak naročnik položnico izgubil, lahko dobi drugo pri pošti Ljubljana I, telefon št. 37-07.

—lj **Presenečeni bodo letos** posetniki »Obrtniškega plesa« radi originalne dekoracije, ki bo še bolj poživila itak prijetno družabnost, radi katere se odlikuje ta vsakoletna, tradicijonelna družabna prireditev ljubljanskih obrtnikov. Komur je do vedre in neprisiljene zabave, tega vabimo, da v soboto 16. januarja poseti Obrtniški ples!

—lj **V društvu »Soča«** bo predaval v soboto 16. t. m. ob 20.30 v salonu »Zvezda« mestni zdravniški svetnik g. dr. Mis Franta o izbranih poglavjih iz epidemiologije. Povedal nam bo o zgodovini proučevanja infekcijskih bolezni, njih povzročiteljih in prenašanju na okolico. Skušal bo nazorno predočiti vse preventivne mere, ki jih pozna moderna veda o epidemiologiji. Sočani, prijatelji in vsi someščani so vljudno vabljeni, da se polnoštevilno udeleže tega poučnega in koristnega zdravstvenega predavanja priznanega strokovnjaka. Vstop vsem prost in vsi dobrodošli.

—lj **Vid vaših oči** si obvarujete le z optično čistimi brušenimi stekli, katere si nabavite pri strokovnjaku Fr. P. Zajcu, izprašanem optiku, Stari trg 9, Ljubljana.

—lj **Med umetniki, virtuozi na čelu,** je dobro znan v evropskem koncertnem življenju čelist Slavko Popov. V njem hvalijo umetnika, ki se zna vživeti v vsako skladbo in poda delo tako, kakor si ga je zamislil avtor sam. Ideja, tehnika, stil, skratka vse, kar je značilno za posamezna umetniška dela, vse najde v njem kot izvrstnem mojstru, idealnega interpreta. Pri velikih delih ima umetnik najraje stil komorne glasbe, v manjših komadih pa prevladujeta čustvo in srce tako, da lahko rečemo, da je Slavko Popov poet žalosti, nežnih čustev pa tudi neugasnih plamenov strasti. Tako piše o njem kritik lista »La Bulgaria« povodom njegovega koncerta v Sofiji. Slavko Popov koncertira v Ljubljani v petek, dne 15. t. m. ob 20. uri v mali filharmonični dvorani, sedeži pa so v prodaji v knjigarni Glasbene Matice.

—lj **Pozor pred lažnimi akviziterji!** Zveza za tujski promet za Slovenijo v Ljubljani (Putnik) nam sporoča, da zbirajo že delj časa po Ljubljani in okolici naročila za oglase in uvrstitve v nekak vodnik po Ljubljani pod firmo Metropola Slovenije razni akviziterji, ki strankam zatrjujejo, da izda tak vodnik Zveza za tujski promet oz. Putnik v Ljubljani. Svarimo pred temi lažnimi akviziterji, ker niti Zveza za tujski promet, niti Putnik ne izdajata sedaj nobene slične edicije. Svarimo tudi pred vsakim telefonskim potrdilom naročila ali telefonično terjatvijo, ker spada tudi ta metoda med navadne trike lažnih akviziterjev.

—lj **Uprava narodnega gledališča v Ljubljani** opozarja na bloke z 20% popustom, ki so v prodaji pri dnevni blagajni v operi. Interesent plača za blok, obsegajoč 10 kuponov za operne in operetne in 10 kuponov za dramske predstave 100 Din. Pri nakupu vstopnice se poleg 20% popusta na dnevno ceno odračuna vselej 5 Din za kupon. Popust velja za vse predstave, tudi nedeljske, razen premier in gostovanj.

—lj **Filozofsko društvo v Ljubljani** bo imelo v soboto 16. t. m. ob 18. uri v predavalnici mineraloškega instituta na univerzi svoje četrto predavanje. Predaval bo vseučiliški profesor dr. Rihard Zupančič o temi: »Determinizem in fizikalna slika sveta«. K zanimivemu predavanju so vabljeni vsi, ki se zanimajo. Vstop prost.

—lj **Predavanje SPD** bo v četrtek 14. t. m. ob 20. uri v dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti. Predaval bo član himalajske ekspedicije g. Aschenbrenner Peter. Predavanje bodo spremljale številne skioptične slike. Vstopnice so na razpolago v pisarni SPD na Aleksandrovi cesti danes in v četrtek do 18. ure ter od 19. ure dalje pred predavalnico v Delavsk zbornici. Planinci, preskrbite si pravočasno vstopnice, ker je zelo veliko zanimanje za to predavanje.

—lj **Poskušen samomor.** Trgovski pomočnik Edvard K. se je nedavno spri s svojim dekletom in se je vsa stvar obravnavala pred sodiščem. Zadeva pa je šla mlademu fantu tako na živce, da se je snoči odločil za samomor. Doma je odprl plin in so ga sosedje našli in rešili že napol mrtvega. Prepeljali so ga v bolnico, kjer so mu nudili pomoč in ga šele po daljšem trudu spravili k zavesti.

—lj **P. n. obiskovalce gledališča prosimo,** naj zasedejo pravočasno svoje prostore, ker se pričenjajo predstave točno ob 20. uri. Zamudniki motijo začetek dejanja in točne obiskovalce, zato biljeterji ne smejo dovoliti po začetku dejanja, zamudnikom vstopa.

—lj **Pogreb Viljema Goloba,** zobotehnika, ki je dne 12. t. m. preminul, se bo vršil danes popoldne ob 17. iz mrtvaške veže splošne bolnice na pokopališče pri Sv. Križu, a ne ob 15., kakor je pomotoma navedeno v smrtnem naznanilu v »Jutru«.

—lj **Esperanto.** Danes ob 20. uri otvoritev osnovnega tečaja v lokalu Kluba esperantistov, Cankarjevo nabrežje 7 I. Učnina malenkostna, Priglasi se lahko vsakdo.

—lj **Otrok v predšolski dobi** je naslov predavanja, ki ga priredi Splošno žensko društvo v četrtek 14. t. m. točno ob 20. v šentjakobski šoli. Predava prof. Anica Černej.

Iz Maribora

— **Kolektivna pogodba mariborskih mestnih delavcev.** Ena najvažnejših točk dnevnega reda prihodnje seje mariborskega mestnega sveta bo prav gotovo razprava o spremembi statuta Mestnih podjetij in s tem v zvezi sklepanje o kolektivni pogodbi delavcev Mestnih podjetij v Mariboru. Delavci sami so nedavno sprožili akcijo, da bi se zanje uveljavila kolektivna pogodba, ki bi naj uredila razmerje med njimi in mestno občino. Njihovim zahtevam so ugodili in pripravili načrt o kolektivni pogodbi mestnih delavcev. Osnutek te pogodbe, ki je za delavce še precej ugodna, je predložen mestnemu svetu. Nova pogodba je napravljena v skladu uredbe o minimalnih mezdah, ki bo v kratkem izdana. Kakor doslej je mestna občina mariborska tudi s to pogodbo pokazala mnogo uvidevanja za svoje delavce in dala vzgled za pravilno pojmovanje potreb delavstva ob priliki izdajanja nove uredbe o minimalnih mezdah.

— **Ali bo mariborska policija motorizirana?** Poročali smo že, da je napravil predstojnik mestne policije v Mariboru g. dr. Trstenjak predstavko na mariborsko mestno načelstvo, v kateri je utemeljil potrebo motorizirane policije. V tej predstavki je policija zaprosila mestno občino za povečanje subvencije. Kakor smo doznali, so ugodili tej prošnji in vnesli v letošnji občinski proračun še večji znesek, namenjen vzdrževanju mestne policije v Mariboru. Če bo tudi država enako uvidela potrebo motorizirane policije, lahko računamo na dejstvo, da bo Maribor še letos dobil financielno možnost za motoriziranje policije.

— **Novi uradni prostori.** Že delj časa se čuti potreba razširjenja uradnih prostorov mestne občine. Zlasti za konskribcijski urad in mestni vodovod nikakor ne odgovarjajo dosedanji uradni prostori. Krajevni šolski svet ima svoje pisarne porazdeljene po raznih šolah, kar gotovo ni v korist uspešnemu delu. Zato je mestna občina pričela razmišljati, kam bi namestila omenjene urade. Te dni se ji je ponudila ugodna prilika. Neki privatnik bi bil voljan odstopiti hišo v ta namen. Zato se je mestna občina pričela pogajati in vse kaže, da bo zadeva ugodno rešena. Poročilo o tem pogajanju bo podano na prihodnji občinski seji.

— **Razveljavljen pravilnik mestnega turističnega odseka.** Že preteklo leto je mestna občina izvolila svoj mestni turistični odbor, ki mu načeluje podžupan g. Žebot. Ta odbor je sestavil poseben pravilnik o poslovanju mestnega turističnega odseka in ga poslal trgovinskemu ministrstvu v odobritev. Ministrstvo je našlo v pravilniku nekaj formalnih napak in pravilnik zavrnilo s predlogom, da o tem razpravlja mariborski mestni svet in napake popravi.

— **Sestanek JNS.** Te dni se je vršil pri »Orlu« zelo dobro obiskan članski sestanek JNS za mesto Maribor. Ker je bil predsednik odbora g. senator dr. Ploj odsoten, je sestanek vodil podpredsednik g. dr. Lipold. Po dr. Lipoldovem poročilu je povzel besedo narodni poslanec g. Prekoršek iz Celja, ki je v stvarnem izvajanju podal objektivno sliko sedanje politične situacije in žel burno odobravanje. Na sestanku so razpravljali tudi o vprašanju mladinske organizacije JNS, ki jo mariborska nacionalna mladina toplo pozdravlja.

— **Strašna nesreča na Slomškovem trgu.** Včeraj dopoldne se je pripetila v predtiskarniji ge Temerlove na Slomškovem trgu zelo huda nesreča. Iz lončene peči, ki je bila preveč zamašena z odpadki platna in cunj, je nenadno bruhnil plamen in objel obleko pole stoječe 23letne pomočnice Marije Kuralltove. Mladenka je bila v trenutku vsa v ognju in je kot živa bakla planila iz trgovine na trg, kjer so ji priskočili na pomoč pasanti. Kuralltova je zadobila po vsem telesu zelo nevarne poškodbe in so jo rešilci nemudoma prepeljali v bolnico.

— **Ubijalci amnestirani.** Včeraj so privedli na mariborsko policijo 44 kaznencev, ki so bili deležni amnestije in izpuščeni iz kaznilnice. Med njimi je bilo največ ubijalcev in takih, ki so presedeli že po 20 let ječe. Tem kaznencem so razdelili 4700 dinarjev, ki so jih v kaznilnici z delom zaslužili. Na policiji so jih daktiloskopirali in odpremili v domovinske občine.

— **Zopet uboj.** V noči na ponedeljek so se fantje v neki gostilni na Otiškem vrhu stepli in na krvavem bojišču je obležal delavec Roman Löwinger z razbito lobanjo. Nesrečnež je kmalu podlegel poškodbam. Doslej so orožniki aretirali štiri osebe.

Pretresljiva ljubavna tragedija

Dragotin Marković iz Ljubljane je ustrelil v Čakovcu svojo ljubico Elizabeto Zadravec in sebe

Ljubljana, 13. januarja

V Čakovcu se je odigrala pretresljiva ljubavna tragedija. V bolnici je včeraj zjutraj umrl 23letni čevljarski pomočnik Dragotin Marković iz Ljubljane, ki je služil pri čevljarskem mojstru Ivanu Levičniku. Fant je v gozdiču pri Čakovcu ustrelil svojo ljubico, 33letno Elizabeto Zadravec, omoženo in mater enega otroka, potem si je pa pognal kroglo v glavo.

Marković je bil že več let zaposlen pri Ivanu Levičniku. Bil je dober in miren delavec. Nedavno je pa postal silno potrt. V začetku sta gospodar in njegova žena Terezija mislila, da je zbolel. Gospodar je povpraševal pri njegovih prijateljih, ki mu pa niso mogli povedati, kaj je z Markovičem. Fant se je bil zaljubil v ženo brezposelnega ključavničarskega pomočnika Štefana Zadravca, 33letno Elizabeto, hčerko druge žene Štefanovega očeta, torej hčerko mačehe njenega moža. Elizabeta se je proti svoji volji omožila s Štefanom, ker ga ni ljubila. Štefan je bil jetičen. Navzlic temu je bilo njuno zakonsko življenje mirno, čeprav nesrečno. Kmalu sta se pa jela zakonca prepirati.

Tedaj se je Elizabeta seznanila z Dragotinom Markovičem in se zaljubila vanj. Ljubezen je pa postala obema usodna. Zaljubljenca nista mogla živeti drug brez drugega. Morala sta se sestajati vsak dan in Dragotin je zahajal celo na dom svoje ljubice. Elizabetin mož je končno opazil, da z njegovo ženo nekaj ni v redu. Videč, da Štefan nekaj sluti, sta se zaljubljenca sklenila napraviti temu skrivanju konec. Domenila sta se, da bo Elizabeta zapustila moža in se preselila k Dragotinu. Mislila sta tudi na ženitev, pa sta uvidela, da bi šlo to težko, ker bi Štefan ne privolil v ločitev zakona. Končno sta obupala in sklenila skupaj umreti. To sta hotela storiti v nedeljo zvečer.

Odšla sta skupaj v Levičnikovo delavnico kraj gozdiča za mestom. Tam je Dragotin pognal svoji ljubici v glavo dve krogli, potem pa še sebi eno. Ker Markoviča dolgo ni bilo domov, je gospodar mislil, da je v delavnici, tem bolj, ker ni mogel nikjer najti ključev. Odšel je v delavnico, kjer je našel Elizabeto Zadravec mrtvo. Dragotin Marković je pa sedel na stolu s prestreljeno glavo. Levičnik je takoj obvestil policijo o tragediji. Elizabetino truplo so odpeljali v mrtvašnico, Markoviča pa v bolnico, kjer je včeraj zjutraj izdihnil. Oba sta zapustila poslovilna pisma, Dragotin svojemu gospodarju, ki ga prosi, naj mu odpusti, češ da ni mogel več živeti brez Elizabete, ona pa je napisala na listek, da zapušča svoje premoženje tistemu, ki bo skrbel za njenega otroka.

Iz Kranja

— **Fantovski pretep.** V Predosljah so v nedeljo otvorili novo gostilno. Ob tej priliki so se ponoči stepli fantje na vasi, ki so se prav močno oklali z noži, tako da sta dva kranjska zdravnika morala ob 3. zjutraj v Predoslje, da sta obvezala vse ranjence.

— **Zahvala invalidov.** Ena najlepših božičnic meseca decembra je bila gotovo božičnica invalidov. Agilni odbor je s pomočjo nekaterih članov nabral toliko darov, da je dne 20. dec. v dvorani na »Stari pošti« prav bogato obdaroval nad 60 invalidov in vojnih sirot. S tem je pokazal do teh bednih revežev globoko razumevanje in usmiljenje, kakor ga jim izkazujejo po vseh kulturnih državah. Seveda pa odbor svoje namere ne bi mogel izvesti, če ne bi bil deležen s strani kranjskega meščanstva ni trgovstva obilne podpore. Zato se vsem plemenitim darovalcem najlepše zahvaljuje v imenu invalidov in vojnih sirot in tudi v bodoče prosi za razumevanje in pomoč

— **Okrožni urad za zavarovanje delavcev** priredi v soboto 16. t. m. v gimnazijski telovadnici v Kranju skioptično in kino predavanje o pomenu delavskega zavarovanja, preprečevanja nezgod, poklicnih obolenj in o borbi proti jetiki.

Iz Radeč

— **Listnico mu je ukradel.** Dne 7. t. m. se je odpeljal g. France Dolinar, trgovski zastopnik tvrdke Teslič iz Siska, stanujoč v Radečah po opravkih na Gorenjsko. Na Zidanem mostu je kupil vozni listek ter vzel denar iz listnice, ki jo je potem spravil nazaj v žep. V njej je imel poleg svoje in sokolske legitimacije in orožnega lista okoli 1000.— Din. Odpeljal se je s prvim vlakom proti Ljubljani in dalje proti Kranju. Ko je tu hotel nekaj plačati, je ves prestrašen opazil, da nima listnice. Za silo si je izposodil nekaj denarja pri svojih poznanih ter takoj pričel s poizvedovanjem za ukradeno listnico. Tatvino je prijavil varnostnim oblastem, ki sedaj poizvedujejo za neznanim žeparjem.

— **Smučarji zopet ne bodo prišli na svoj račun.** Že drugo leto nimamo pri nas nobenega snega. Naša mladina se ne more smučati, dasi je za ta sport silno navdušena. Tudi na Lisci ni snega, zato so odpadli vsi napovedani smuški tečaji. Koča na Lisci pa je kljub temu vsako nedeljo dobro obiskana. Pri nas imamo lepo solnčno vreme, toda občuten mraz, zlasti vsako jutro.

— **Velika planinska veselica** se bo vršila v ponedeljek 1. februarja v vseh prostorih hotela Juvančič na Zidanem mostu. Veselica, ki jo priredi SPD Zidani most, bo ena prvih predpustnih prireditev v večjem obsegu, na kateri bo sodeloval Jazz band iz Ljubljane. Vabljeni so vsi prijatelji društva!

OUZD v decembru

Ljubljana, 13. januarja

OUZD v Ljubljani objavlja statistične podatke o zavarovanju delavcev v decembru 1936. Povprečno je bilo zavarovanih 87.081 delavcev in delavk (v primeri z decembrom predlanskega leta 3386 več). Povprečna dnevna zavarovana mezda je znašala 22.56 in je poskočila v primeri z decembrom predlanskega leta za 20 par. Celokupna dnevna zavarovana mezda je pa znašala 1,964.670 Din in se je povečala v primeri z decembrom predlanskega leta za 204.773.20 Din.

Tendenca v razvoju zaposlenosti delavskih plač je zadnje mesece skoraj nejzpremenjena. Letni diferencial zavarovanega delavca je znašal tudi lani v decembru nad 8.000, kar kaže na zboljšanje položaja na delovnem trgu. Povprečna zavarovana dnevna mezda še vedno narašča, dasi je to naraščanje v zadnjem času nekoliko popustilo. Visok je pa še vedno odstotek bolnikov, toda v primeri z decembrom predlanskega leta je bil lani za 0.06% manjši.

MALI OGLASI

Beseda 50 para, davek Din 3.—, beseda 1 Din, davek 3 Din preklici
Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO
Beseda 50 par, davek 3 Din
Najmanjši znesek 8 Din

POHIŠTVO izdeluje po lastnih in predloženih načrtih iz zajamčeno suhega lesa, po izredno nizkih cenah Krže Franc, mizarstvo, Vrhnika. Fino pleskane spalnice in boljše kuhinjske opreme na ogled pri Janežiču, Tyrševa c. 23. Ljubljana. 230

NA VSA ZIMSKA oblačila dajemo 15 do 20% popusta. Presker, Sv. Petra c. 14. 6-R

GLASBA
Beseda 50 par, davek 3 Din
Najmanjši znesek 8 Din

PLOŠČE IN GRAMOFONI bivše tvrdke A. Rasberger v največji izbiri dobite po razprodajnih cenah, Dalmatinova 10 (nasproti hotela Strukelj). 259

PRODAM
Beseda 50 par, davek 3 Din
Najmanjši znesek 8 Din

SPALNICA iz orehove korenine se takoj ugodno proda. Mizarstvo Rozman, Dravlje, Celovška 98. 254

VINOGRADNIKI
Cepljeno trsje 14 vrst na štirih podlagah, divjake, korenjake, sadno drevje proda Žiher Franjo, Zamušani, pošta Sv. Marjeta pri Moškanjcih. 246

RAZPRODAJA
filc klobukov po 30 Din radi selitve. Ivanka Ropret, modistinja Dunajska 9. 253

JAFFA pomaranče
sladke kot med, ter
štajerska jabolka
na zalogi pri
Gospodarski zvezi
LJUBLJANA, Tyrševa c. 29

NARODNA TISKARNA LJUBLJANA KNAFLJEVA 5
IZVRŠUJE VSE VRSTE TISKOVIN PREPROSTE IN NAJFINEJŠE

Dramatični prizori s kokainskega procesa

Ako so obtoženi tihotapci krivi, spadajo med najdrznejše sleparje velikega kalibra

Ljubljana, 13. januarja

Včeraj smo poročali, kaj očita državni tožilec devetim obtožencem, ki so bili zapleteni v veliko sleparijo s kokainom in z ugrabitvijo dveh članov, ki sta bila zaprta in okovana na Sangradu pri Cerkljah. Malemu senatu je predsedoval s. o. s. Rajko Lederhas, prisednika sta bila sodnika Ivan Brelih in Fran Kobal.

G. Rajko Lederhas je prvič fungiral kot predsednik senata. Naključje je hotelo, da je debutiral v enem izmed najtežjih in najbolj zamotanih procesov, kar jih pozna sodna praksa v zadnjih letih pri nas. Štirje glavni obtoženci Širok, Mavser, Svete in Hladnik, ki so prišli na zatožno klop iz jetnišnice, dočim so bili ostali obtoženci na prostem, so se zagovarjali zelo spretno in so skušali senat ob vsaki priliki spraviti na pot njim koristnega sklepanja. Vsi štirje so se razkrinkali kot stari tihotapci, ki poznajo vse rafinirane metode kupovanja in prodajanja tihotapljenega blaga, pa tudi vse načine za dokazovanje svoje nedolžnosti. Predsednik je hotel priti do dna in je podrobno zaslševal vse obtožence, zaradi tega se je razprava zavlekla pozno v noč in je bila naposled prekinjena ter se bo nadaljevala jutri ob 9. uri. Niti vseh obtožencev ni bilo v teku razprave mogoče zaslišati. Jutri bodo še zaslišani Burger in Bizjak ter Krašovec, nakar bo prečitan ves ogromen dokazni materijal. Z govori zagovornikov in državnega tožilca se bo tudi jutri razprava vršila ves dan.

SKRIVNOSTI TIHOTAPCEV

Več ur je trajalo zaslševanje glavnega obtoženca Široka, ki se je zagovarjal zelo temperamentno. Že njegov zagovor je odkril razne skrivnosti ljubljanskih tihotapcev s kokainom. Širok, kakor tudi ostali trije glavni obtoženci, so na nekatera vprašanja odgovarjali zelo »skrivnostno«, Predsednik si ni mogel kaj, da ne bi vzklikal: To so pa pravljice! To so pa povestice, ki jih nihče ne more verjeti!

Skrivnostna so bila poznanstva obtoženih tihotapcev, skrivnostna so bila pota in naključja, s pomočjo katerih so se srečavali. Sodniki so izpraševali, obtoženci so pa majali z rameni, češ, je že tako, naš posel ni vsakdanji. Marsikako nerazumljivo pot in srečanje ter dejanje so obtoženci pojasnjevali s previdnostjo pred policijo in špijoni, s skrbjo za dobavo in prodajo kokaina. Včasih smo dobili vtis, da so tihotapci izvrševali svoj posel po znanem špijonskem sistemu, po katerem vsak špijon opravi samo del celotne naloge ter ne more in ne sme vedeti, zakaj prav za prav gre in kakšen smisel ima njegovo delo. Opreznost, lažno predstavljanje in zabrisavanje sledi za seboj, pa še skrb za dobavo in prodajo strupa ter za nabavo velikih vsot denarja so vsakdanje vrline in opravki tihotapcev, ki razen tega neprestano trepečejo pred agenti, ki so jim vedno za petami.

VSI TRDE, DA SO NEDOLŽNI

Širok je priznal, da je samo v toliko kriv, da je prodal manj vreden kokain, tako zvani »ruž«, za polnovredno blago, ki se imenuje »merk«. Obtoženci so pa pojasnjevali, da obstoja ta razlika v kakovosti in v ceni le po »tihotapskih pravilih«. Kilogram ruža stane v tihotapskih krogih 15 do 20 tisoč Din, merka pa 20 do 25 tisoč Din. Širok je imel manjvreden ruž, katerega je prodal Čeferinu za prvovrstni merk. Pri tem mu je v glavnem pomagal Hladnik.

Širok je na dolgo ni široko pripovedoval, kako ga je Mavser seznanil s Čeferinom, kako so v Čeferinovem stanovanju sklenili kupčijo in kako so ga izvabili na Sangrad in ga tam imeli okovanega 5 dni. Pri Čeferinu so vsi ugotovili, da je »blago« pravo in dobro. Tihotapci sami namreč nikoli ne govore o kokainu ,temveč le o »blagu«. Vsi so preizkušali blago pri Čeferinu po raznih metodah. Bil je pravi kokain. Hladnik je le pretental Čeferina, da je merk in ne ruž. Po kupčiji, ko je Čeferin odštel 15 jurjev in podpisal menico za ravno toliko, se je pa izkazalo, da je v ovoju navadna soda. Čeferin ne bi kupil blaga, toda pripeljali so mu takoj »kupca«. To je bil italijanski trgovec iz Trsta Comini, ki je govoril nemški z italijanskim naglasom. Comini je bil v resnici — Hladnik, katerega je Čeferin potem zaman iskal v Logatcu, da bi mu prodal kupljeno blago in pri tem mastno zaslužil.

Tudi druga žrtev Vučko, ki je kupil od obtožencev dvakrat večjo količino kokaina, je potrdil, da so blago preizkušali ob nakupu in ugotovili, da je pristno, doma pa je obakrat našel v zavoju sljudo in sodo namestu kokaina.

Žrtve same niso mogle natančno pojasniti, na kakšen čudežen način se je kokain po sklenjeni kupčiji spremenil v sodo. Čeferin in Vučko sta izključevala možnost, da je kdo pri njiju doma zamenjal zavoja, oba sta pa domnevala, da so tihotapci prav spretno aranžirali kupčijo in med kupčijo zamenjali zavoje s pristnim kokainom z zavoji s sodo, ali pa so bili zavoji tako rafinirano pripravljeni, da se je iz njih pri preizkušnji z vbodljaji z noževo konico vsulo nekaj pravega kokaina, dočim je bila ostala vsebina soda ali sljuda. Širok je vztrajno trdil, da ni »švarckinstler«, ki bi spreminjal kokain v sodo.

SLEPARIJE VELIKEGA KALIBRA

Iz zagovora vseh obtožencev je bilo zelo težko razbrati, po kakšnem sistemu so izvršili sleparije. Vsak izmed njih je skušal skaliti vodo in se izmazati. Močni indici pa kažejo, da so bili obtoženci zmenjeni in da so po določenem načrtu vlovili žrtve. Odločilno vlogo je igral Hladnik, ki je nastopal kot Comini in kupec. Čeferin in Vučko sta imela denar in bi rada veliko zaslužila s kokainom. Za nakup kokaina sta se tem raje odločila, ker so jima prodajalci priskrbeli blago in kupca. Razočaranje je bilo seve veliko, ko se je izkazalo, da blago ni kokain in da je tudi kupec izginil kakor kafra. Denar so si tihotapci najbrže takoj med seboj razdelili. Vučko ni imel poguma, da bi sleparije takoj ovadil, ker se je bal za svojo službo in je upal, da bo ob drugi priliki več zaslužil. Saj je kupil še po prvi odkriti slepariji od istih tihotapcev zopet sodo in sljudo namesto kokaina. Čeferin si je pomagal z zvijačo in s tisto srednjeveško istorijo na Sangradu. Ovaditi sleparje si tudi ni upal, poskusil je s pomočjo svoje žene dobiti nazaj menico in morebiti tudi kaj pravega kokaina.

SKRIVNOSTNI GOLDSTEIN IN JOCHINGER IN COMINI

Pri vseh takih procesih, kakršen je ta s tihotapci, igrajo važno vlogo kakšni tujci, ki jih prav za prav nihče ne pozna. Eno glavnih vprašanj na obtožence je bilo vprašanje o izvoru pravega kokaina, katerega so tihotapci baje prodali žrtvam. Na to vprašanje so obtoženci vpleli v svoje storije nekega Goldsteina, ki je baje dobavljal kokain v Ljubljano iz Avstrije, nekega Jochingerja ter trgovca Cominija.

Zelo smo vsi dvomili, da sploh živi na svetu kakšen Goldstein in Jochinger ter Comini, kajti skoraj neverjetno je, da bi se ti tujci na tak način kretali po Ljubljani in da bi na tak način izročali blago ljubljanskim posrednikom, kakor so pripovedovali obtoženci. Svete je pa trdil s Hladnikom vred, da Comini ni izmišljen. Ravno tako je trdil Širok, da Jochinger ni izmišljena oseba. Mavser pa, da živi v resnici tudi Goldstein, kar pa ni motilo Hladnika, da je nastopil kot Comini.

ŠE TRETJA IN ČETRTA ŽRTEV

Prav dramatični so bili prizori, ko je državni tožilec pozval obtožence, naj povedo, kje bivajo ti skrivnostni tujci, ki bi lahko docela razbremenili obtožence in bi državni pravdnik lahko takoj ustavil tožbo proti njim. Obtoženci seveda niso mogli povedati, kje se skrivnostni dobavitelji kokaina nahajajo. Državni tožilec je pozval tudi Širokа, naj pove samo eno osebo, kateri je prodal pristen kokain, pa bo takoj ustavil tožbo proti njemu. Širok ni mogel povedati nobenega imena takih svojih klijentov.

Proti koncu razprave po zaslišanju Vučka je prišlo na dan, da se nahaja med publiko, ki se je ves dan gnetla v dvorani, še tretja in četrta žrtev baje doma iz Bohinjske Bistrice in z Ježice. Ta dva možakarja, ki doslej nista imela poguma vložiti ovadbe, sta bila osleparjena na isti način kakor Čeferin in Vučko od istih tihotapcev baje za okoli 70.000 Din.

KDO JE SKUHAL NAČRT ZA UGRABITEV

Širok in Hladnik sta zelo dramatično popisovala, kako sta bila okovana na Sangradu. Nekoliko sta morda pretiravala, prestala sta pa menda res velik strah. Gospa Čeferinova je natančno povedala, da je sama s pomočjo Bizjaka »skuhala« načrt za ugrabitev Širokа in Hladnika. Denar, ki ga je dal mož za ponarejeni kokain, je bil namreč njen. Sklenila je, da mora dobiti vsaj menico nazaj. Mož ji je svetoval, naj ovadi tihotapce, ona si je pa mislila, da bi v tem primeru ne dobila menice ne denarja in še sitnosti bi imela. Širok je hotel na vsek način izterjati menico za 15.000 Din, zato so ga izvabili v Sangrad.

Gospa Čeferinova, ki je naredila zelo simpatičen vtis in se ji vidi že po zunanjosti da je zelo inteligentna in kultivirana ženska, se je zagovarjala izredno mirno in je odkrito povedala, da ni vedela, da je omejevanje osebne svobode na tak način kaznivo. Tudi ni bilo v načrtu, da bi jetnika obdržali dlje časa na gradu. Bizjak in Burgar sta inscenirala potem na gradu dogodke, ki so se nekako sami od sebe rodili zaradi okoliščin. Bizjak in Burgar sta pa igrala vloge rablja in grofa, ker sta hotela gospe Čeferinovi na vsak način pomagati, da bi bila vsaj deloma poravnana njena škoda. To se jima je tudi posrečilo, ker sta dobila Čeferinovo menico in še nekaj denarja. Zanimivo je tudi, da je vsa ta afera prišla na dan zaradi izsiljevalnih pisem, katera je pisal Čeferinu nekdo, ki je zvedel za dogodke na Sangradu in je pretil Čeferinu, da ga bo ovadil, ako mu takoj ne pošlje večjo vsoto denarja.

Stavka v ameriški avtomobilski industriji

Zaenkrat še ni nobenih izgledov, da bi bila kmalu končana

Velika stavka v michiganski avtomobilski industriji je velikega političnega pomena. Tuji svet malo ve o razmerah v ameriški industriji, še manj pa o razvoju strokovnega pokreta v najbolj industrijalizirani državi sveta. Dva pojava pričata, da stopa Amerika v razdobje socialnih sporov. Roosevelt kot gospodarski politik ni sicer niti boljševik, niti socialist, kakor so zatrjevali njegovi nasprotniki med volilno kampanjo, pač je pa reformator, ki brani naziranje, da se mora moderni kapitalizem, če se sploh hoče obdržati, sporazumeti s svojimi uslužbenci. V bistvu je to samo vprašanje računov. Notranji trg te ali one države se da rezširiti in konzum povečati, če dvignemo kupno moč prebivalstva. To je pa mogoče le, če imajo ljudje denar. Večje mezde torej povečajo obrat, položaj na denarnem trgu se zboljša, dohodki bank in hranilnic se povečajo, da morejo nuditi industriji in poljedelstvu večji in cenejši kredit.

Rooseveltova izvolitev na njegovem znanem programu je ojunačila delavstvo. Od leta 1935 se je v Ameriki boljšala gospodarska konjuktura, zadnje mesece celo izdatno, a iz evropskih izkušenj je znano, da so delavski pokreti najživahnejši baš v času konjunkture, kar je itak logično. V ugodnem gospodarskem položaju se lahko uveljavljajo mezdne in druge zahteve, dočim je med krizo delavstvo malodušno in v svojih zahtevah skromno, ker se boji brezposelnosti. Lačni želodci navadno ne revoltirajo.

Avtomobilska industrija v Ameriki je bila baš na čelu onih gospodaskih panog, ki se je njih položaj zboljšal. To velja v prvi vrsti za General Motors. Ford se je moral že davno umakniti na drugo mesto, dočim so se pomaknili generalni ravnatelji in predsedniki družbe General Motors v davčnem seznamu državnega departementa za dohodke leta 1935 med 10 najmočnejših plačnikov. Lani so se pa dohodki tega ogromnega podjetja še povečali, ker je imelo od svoje ustanovitve glede prometa rekordno leto.

Nasprotno so pa dnevne razmere v Ameriki v primeri z evropskimi zelo primitivne tako glede delodajalcev kakor tudi glede nameščencev. Vsak, kdor ima pravico bivanja v Ameriki, ima tudi pravico potegovati se za delo in tujec dobi često delo prej in bolje plačano, nego domači delavci, če so člani strokovne zveze, kajti neorganizirani tujci se gotovo ne bodo udeležili stavke. Pri tem je strokovno organiziranih samo 20 do 25 % v industriji zaposlenih delavcev, dočim bi bilo v Evropi dokaj težko, da bi se delavec ne pridružil tej ali oni organizaciji, če je delj časa zaposlen.

Zmagali bomo v tej stavki, čeprav bi trajala deset let, so izjavili delavski voditelji. S tem so povedali, da zaenkrat ni še nobenega upanja na mirno poravnavo mezdnega spora. Stavka v avtomobilski industriji pa posega globoko v gospodarsko življenje Amerike in zato se delajo silni napori od vseh strani, da bi bila čim prej končana. Izgledi, da bo po dosedanji poti dosežen sporazum, so tako slabi, da javnost vedno glasneje zahteva, naj poseže vmes osebno prezident Roosevelt. V Belem domu pa niso bili doslej niti zastopniki delavcev, niti zastopniki podjetja. Vladni krogi si zamišljajo morebitno prezidentovo intervencijo v obliki javnega proglasa na obe stranki ali imenovanja posebnega pooblaščenca za pogajanja.

Najstarejše glasbilo sveta

V razvalinah mezopotamskega mesta Tepe Gavra so našli najstarejše glasbilo sveta. Našla ga je skupna ekspedicija pennsilvanske univerze in ameriške orijentalske šole. Glas bilo ima dve cevki iz oglodanih kosti, najbrž ptičjih, v katerih je več luknjic. Izvira najbrž iz časov, ko je človek prehajal iz kamne nite v bronasto dobo. Starost te čudne flavte cenijo učenjaki na 7000 do 8000 let. Podrobnosti arheologi še niso ugotovili.

V Tepe Gavra, najstarejšem mestu sveta, bodo gotovo našli še druge redke spomenike. Tako so obenem s flavto izkopali veliko črno skledo, na kateri so upodobljene gore, reke, živali in celo več lovskih prizorov. Odkopana flavta iz ptičjih kosti je sicer najstarejša, kar so jih kdaj našli, dvoglasne cevke so pa poznali že prvotni prebivalci zemlje. Prof. Absolon je našel iz levjih čkanov narejeno cevko, ki se njena starost ceni na 30.000 let.

Tudi mošeje se modernizirajo

Pridobitve zapadne civilizacije prodirajo polagoma tudi v Orient in celo tja, kjer tega še nedavno nihče ni pričakoval. Iz Singapura poročajo, da so te dni izginili iz minaretov ondotne glavne mošeje tradicionalni muezini, ki so cela stoletja oznanjali vernikom v singapurskih ulicah, da je napočil čas molitve. Izginili so zato, ker je zadnja leta trušč po singapurskih ulicah tako narasel, da muezinov ljudje sploh niso več slišali. Prej orientalsko vrvenje ni bilo nikoli tako živahno, da bi ga muezin s svojim močnim glasom ne prevpil. Ko so pa jeli voziti po mestu tovorni avtomobili, zlasti težki vojaški avtomobili in ko so se jim pridružila še mnoga letala, ki brne dan za dnem v bližini ogromne obrambne baze Anglije v Singapuru, so se morali muezini umakniti.

Niso se pa umaknili povsem. Njihova mesta so zavzeli veliki megafoni in muezin kliče zdaj vernike k molitvi zelo udobno iz skrivališča. Zato pa odmeva njegov glas nad mestom mnogo močneje kakor prej. Tako je zopet izginil en orijentalski čar, vsaj iz Singapura. Vprašanje je samo, kako dolgo bodo ostali ti čari drugod.

Rusija slavi Puškina

Puškinov jubilejni odbor, ki je začel svoje delo že lani, je predložil te dni sovjetski vladi spored proslav. Sovjet ljudskih komisarjev je izdal posebno odredbo za jubilejne dni. Glavna proslava stoletnice Puškinovega rojstva bo 10. februarja. V Moskvi bo odkrita vseruska Puškinova razstava. Tudi v leningrajskem zimskem dvorcu bo prirejena razstava, posvečena Puškinovemu literarnemu delovanju. Obsegala bo mnoge rokopise in prispevke k njegovemu življenjepisu in najraz ličnejše izdaje pesnikovih del. Poseben oddelek razstave bo obsegal zbirke na temo »Puškin in narodi SSSR« ter »Puškin v ruski in svetovni literaturi«.

V Leningradu in drugih mestih bodo odkriti spomeniki in spominske plošče. V hiši št. 12 na Mojki v Leningradub bo otvorjen v nekdanjem Puškinovem stanovanju njegov muzej. Na kraju, kjer je imel Puškin dvoboj, bo odkrit obelisk. V jubilejnem letu izide zelo bogata literatura o Puškinu ter akademične in ljudske izdaje pesnikovih del. Pri proslavah bodo sodelovala tudi gledališča, film in radio.

Iz Celja

—c **Za las je ušel smrti.** Dne 24. septembra proti večeru je 53letni posestnik Jože Nunčič iz Sodne vasi pri Pristavi v šmarskem srezu napadel svojega soseda Franca Otorepca, s katerim je bil v sovraštvu zaradi neke poti preko Otorepčevega travnika. Nunčič je Otorepca zabodel z nožem v levo stran prsi blizu srca in mu prerezal žile. Otorepca je rešila samo takojšnja zdravniška pomoč. Nunčič se je moral zaradi svojega dejanja zagovarjati v torek pred tričlanskim senatom okrožnega sodišča v Celju. Obsojen je bil na 6 mesecev strogega zapora, Otorepcu pa mora plačati 1.000 Din za bolečine, 52 Din za zdravniško spričevalo, 122 Din za zdravniški honorar in 36 Din za zdravila.

—c **Državni strokovni izpit** je napravil pred komisijo banske uprave savske banovine v Zagrebu z odličnim uspehom g. dr. Marjan Bergant, sekundarij na kirurgičnem oddelku javne bolnice v Celju. Čestitamo!

—c **Čudna razvada.** V Celju se je tako rekoč že udomačila navada, da prihaja večina obiskovalcev na razne plese in druge prireditve zelo pozno, često celo z zamudo ene ali dveh ur. Ker to kvari razpoloženje točnih obiskovalcev, da ne govorimo o taktu in obzirnosti, nujno priporočamo zamudnikom, da opustijo nelepo razvado in se v interesu stvari navadijo točnosti.

—c **Nesreča v gozdu.** V ponedeljek se je 25letni dninar Jože Pačnik z Velike ravni pri Novi cerkvi pri sekanju drv v gozdu vsekal s sekiro v levo nogo in se močno poškodoval. Prepeljali so ga v celjsko bolnico.

—c **Umrla je** v torek na Glavnem trgu štev. 1 v starosti 53 let hišnica Marija Osekova. V celjski bolnici je umrla v ponedeljek 50letna občinska reva Antonija Juhartova iz Podgrada pri Oplotnici.

—c **Na Ljudskem vseučilišču** se bodo jutri, v četrtek zopet pričeli redni vzgojni večeri g. prof. dr. Zgeča. Jutri se bo obravnavala snov »Razvoj našega otroka in ovire tega razvoja«. Ti večeri se pričenjajo vsakokrat točno ob 20. Novi udeleženci se še vedno lahko priglase.

JURČKOVA MODROST

— Kmalu boš imel lepo sestrico, — pravi mati Jurčku.

— Mamica, ali bi ne mogel biti bratec?

— Žal o tem ne morem odločati jaz, — odgovori mati.

— Razumem, — pravi Jurček zamišljeno, — o tako važnih vprašanjih mora odločati očka.

Georges Ohnet: 14

ZADNJA LJUBEZEN

Roman

Gostoma so postregli s čajem.

Kneginja Schwarzburg je sama nalivala čaj. Knez je pa celo uro govoril, vesel in duhovit, prijeten in prijazen družabnik svoje mlade žene in njenih gostov. Ko je odbila ura eno po polnoči, se je obrnila princesa k svojemu možu, rekoč:

— Oprostite, pozabili smo, da ste se danes celih dvanajst ur vozili po železnici.

— Tudi jaz sem pozabil na to, — je dejal stari knez smeje. — Čutim pa, da sem potreben počitka.

Vsi so vstali. Knez je poljubil princesi roko in ji voščil lahko noč. Ko sta se pa gosta poslovila, ju je spremil do stopnišča.

Od tistega večera je bil grof de Fontenay intimen princesin prijatelj. V začetku se Waradin ni zmenil za to. Ni se mu zdelo verjetno, da bi si mogel ta tujec priboriti srce, ki se mu je zdelo nedosegljivo. Armandovo strogo družabno vedenje njegova hladna vljudnost, njegova nekoliko prisiljena prijaznost ni vzbujala v njem nobene bojazni. Major ni znal pod tem navideznim ledom odkriti skritega plamena. Sicer pa v princesinem domu sploh ni imel tekmeca, kajti grof se je zadovoljil s tem, da je srečaval princeso na dvoru in v salonih, k nji je pa prihajal samo ob svečanih prilikah.

Armand pa v resnici ni bil tako hladen kakor je mislil Waradin. V princeso se je bil strastno zaljubil že na prvi pogled. Major mu je bil lanski sneg, samo knez mu je šel močno na živce. Toda ne zato, da bi bil ljubosumen nanj. Armand je takoj opazil, da je razmerje med starim plemičem in njegovo mlado ženo samo očetovsko. Kmalu mu je bilo jasno, da knez svojo ženo globoko in vroče ljubi kot otroka in da je pripravljen doprinesti ji vsako žrtev. Knez je moral biti svoji ženi hvaležen za toplo ozračje, nege in pozornosti, s katero je obdajala njegovo starost. Hvaležen ji je bil za oni plemeniti ponos in neomadeževanost, s katero je nosila njegovo ime. Na plesu ji je sledil z božajočim pogledom, veseleč se njenih uspehov in njene radosti, ponosen je bil na čare njene mladosti in njene lepote.

Armand se je moral na vse načine premagovati, kadarkoli se je hotel približati temu starcu, čigar ženo je skrivaj ljubil. Izogibal se je njenega doma navzlic princesinim očitkom. Toda ljubil jo je in srce mu je često prigovarjalo, naj ublaži svojo pretirano strogost.

Že tri mesece je teklo to življenje in baš so se bližali velikonočni prazniki, ko je nepričakovan dogodek temeljito izpremenil ves položaj. Grof si je bil najel po svojem prihodu na Dunaj hišo z velikim vrtom v oddaljenem okraju blizu predmestja. Ugajal mu je krasen razgled na Dunav in njegove otoke, pa tudi senčnat vrt, poln svežega zelenja. S kočijo je rabil do mesta četrt ure.

Nekega jutra okrog desetih, ko je baš hotel oditi na poslaništvo, ga je privabilo k oknu divje kričanje. Zagledal je tolpo razburjenih ljudi, bližajočih se med kričanjem, zmerjanjem in grožnjami njegovi hiši. Že več dni so se ponavljali taki izgredi zaradi podražitve kruha. Na drugi strani ulice je bila pekarna. Prestrašeni pek je hitro zapiral in zagrinjal okna. Tri ali štiristo delavcev se je ustavilo pred pekarno in zadoneli so klici: Proč z izkoriščevalci! Obesimo verižnike! Cenejši kruh zahtevamo! V naslednjem trenutku so prileteli od vseh strani med razjarjeno množico hlebci kruha. Nastal je divji krik in vik. Pek je skušal braniti svojo izložbo, pa je takoj dobil več udarcev s palico po glavi, da se je ves okrvavljen zgrudil med razgrajače. Začuli so se klici: Obesimo ga na kandelaber!

Žena nesrečnega peka je prihitela iz hiše in jela oburpno klicati na pomoč. Razjarjena množica je še bolj zatulila v odgovor na njene klice in zdelo se je, da so razgrajači pripravljeni na najhujše. Grof je ves razburjen gledal ta prizor skozi okno in se vpraševal, ali bi mogel njegov diplomatski položaj ustaviti to divjanje. Kar je iz sosedne ulice pridrdrala med razjarjeno množico kočija. Razgrajači so zgrabili konja za uzdo in ga potegnili k zidu. Kočijaž je hotel udariti najbližjega z bičem, pa so ga potegnili s kozla in navalili nanj. V naslednjem hipu se je odgrnila zavesa in prikazal se je lep ženski obraz. Iz kočije je skočila preprosto oblečena žena. Govorila je nekaj razburjenim možem okrog sebe in zdelo se je, da jo poslušajo. Kar se ji je približal pijanec in ji strgal z obraza pajčolan.

Grof je kriknil od groze. Spoznal je princeso Schwarzburg. In že je planil na ulico, se prerinil skozi množico do princese in jo prestregel baš ko je omahnila. Še malo in bila bi se onesvestila. Razgrajači so ob pogledu na gologlavega grofa in njegove srdito žareče oči za hip ostrmeli. Grof je zakričal: Podleži, ki si drznete navaliti na žensko! V francoščini izgovorjenih besed razgrajači niso razumeli, spogledovali so se nekaj časa, končno je pa zaklical nekdo: Kaj ne vidite, da je to tujec?

— Prokleto, seveda sem tujec, — je odgovoril grof v nemščini, — in sram vas bodi, da mora ta tujec braniti Dunajčanko proti Dunajčanom.

— Hotela je nas pomandrati s svojim konjem.

— Neumnost! Kaj je ne poznate? To je kneginja Schwarzbug. Vsak dan prihaja v vaš okraj lajšat bedo. Danes je hotela priskočiti na pomoč dvema ženama, nesrečnejšima od vas vseh. Vi ste pa hoteli razbiti njeno kočijo, grdo ste ravnali z njenim kočijažem in celo njo ste ogražali. Tako torej ravnate s svojimi dobrotniki.

Grof je znal obrniti pozornost razjarjene množice nase. Kri mu je pritisnila v glavo ob pogledu na mlado ženo v krogu pijanih, krvi žejnih razgrajačev. Prijel jo je za roke, potem se je pa obrnil k množici in zaklical z odločnim glasom:

Urejuje Josip Zupančič — Za »Narodno tiskarno« Fran Jeran — Za upravo in inseratni del lista Oton Christof. — Vsi v Ljubljani.